No. 43. Donderdag 21 October 1920. 20ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel H. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Bericht. — Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. — Ind. Kunstavond. — Opvoedingsarbeid ten behoeve van de armere Europeesche bevolking in Ned.-Indië. — Een nieuw Museum. — Ingezonden Stukken. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen.

Bericht.

Een lid der Vereeniging verzocht het Bestuur der Vereeniging zich in verbinding te willen stellen met de Directie van het Postkantoor te dezer stede om, mede ten gerieve van vele anderen, in de Haagsche bladen opname te verkrijgen der mailsluitingen, evenals zulks ook geschiedt in de voornaamste Amsterdamsche dagbladen. Termen aanwezig zijnde om aan dat verzoek gevolg te geven, wendde de Secretaris zich schriftelijk tot den Directeur van het Postkantoor en ontving hij het volgende antwoord:

,,dat vrij geregeld verzending naar N. O.-Indië plaats heeft, om beurten via Amsterdam en Rotterdam, per zeepost.

ATTENTIE! Hebt gij gevolg gegeven aan het tot U gerichte verzoek in het vorige Nummer, op deze zelfde plaats, om, na lezing, het nummer toe te zenden aan iemand uit Uwen kring van wien gij weet dat hij nog geen lid is? Zoo niet, wilt er dan ditmaal gevolg aan geven s.v.p.

Zoodra het vertrek der booten bekend is, wordt steeds door middel van de Avondpost, Haagsche Courant, De Nederlander, De Nieuwe Courant en Het Vaderland van de laatste buslichting mededeeling gedaan.

Voorts heeft verzending plaats per Engelsche mail via Marseille, waarvan de laatste buslichting voor de hoofdzending is vastgesteld des Dinsdags, te 12 uur

's nachts; voor de nazending, waarin uitsluitend brieven en briefkaarten worden opgenomen, Woensdag eveneens te 12 uur 's nachts. Voor aangeteekende zendingen te 8 uur 's avonds.

Mede wordt in genoemde bladen kennis gegeven van de verzendingen naar Noord- en Zuid-Amerika en West-Indië per scheepsgelegenheid van uit Amsterdam of Rotterdam.

De fd. Directeur,
(w.g.) COOPMANS.

Een boekje over Onze Oost

voor hen, die er niet geweest zijn.

Nadat gedurende een jaar ongeveer de voorraad van bovengenoemd boekje was uitgeput, terwijl er steeds groote vraag naar bestond, mocht de vereeniging „Oost en West" er in slagen, met goedvinden van de oorspronkelijke schrijvers, den Heer B. J. Visscher, oud-Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs en nog niet lang geleden uit Indië teruggekeerd, over te halen, om het boekje te herzien. Slechts wat verouderd was, is veranderd en omtrent het onderwijs het een en ander medegedeeld, terwijl op mijn verzoek enkele bladzijden gewijd zijn aan den huidigen levensstandaard in Indië, omdat het publiek die vraag telkens stelt.

Het boekje, dat aan een groote behoefte voldoet, is thans voor *f* 0.50 per exemplaar bij *het Informatie-bureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag*, verkrijgbaar; aan porto dient nog *f* 0.03 bijgevoegd te worden, indien het schriftelijk besteld wordt.

De secretaris van het Informatie-bureau
J. L. VAN GENNEP.

Indische Kunstavond.

Op Woensdagavond 27 dezer zullen in de Stadsschouwburg te Haarlem worden opgevoerd twee éénacters van mevrouw Kooy-van Zeggelen, getiteld „Mama" en „Kampement-Idylle", onder leiding van mejuffrouw Wessels, met medewerking o.a. van de dames van Hees en Teensma, door welke laatste dame vóór de pauze Indische liederen zullen worden gezongen.

Van de beide één-acters, voor de eerste maal gespeeld, zal slechts éene uitvoering plaats hebben.

Toegangsprijzen voor de hoogste rangen *f* 3.—; parterre *f* 2.— en amphitheater *f* 1.—. Leden van „Oost en West" genieten 50 pCt. reductie.

Opvoedingsarbeid ten behoeve van de armere Europeesche bevolking in Ned.-Indië.

In de ruime, vriendelijke salons van mevrouw van Kessler-de Lange, luisterde j.l. Woensdag 13 October een uitgezocht gezelschap, waaronder zich de nieuw benoemde landvoogd van Ned.-Indië bevond, naar dàt wat twee menschen te zeggen hadden, twee harde werkers in onze koloniën. Deze waren mej. Caroline Gunning, wijkzuster te Batavia en Mr. F. van Walsem, regeeringsinspecteur voor tucht- en opvoedingswezen in Ned.-Indië.

Wie de twee „sprekers" daar zag staan in hun verzorgde avondkleeding, te midden van deze weelderige, verfijnde omgeving, waar door de gastvrouw op zoo alleraangenaamste manier de „honneurs" werden waargenomen, ach, hem moest, als hij zuster Gunning en mr. van Walsum ooit te midden van hun werk in Indië had gezien, wel het schrille contrast opvallen! Hier de luxe, de gezetenheid van den Nederlandschen burger en aristocraat, daar over-zee de koloniën, onze koloniën, met hun luxe misschien, hun overdaad, maar ook met hun diepe, zwarte ellende, met hun armoede, hun stoffelijke en vooral geestelijke armoede. Het proletariaat in Indië, de arme Europeaan, dus: het eigenlijke resultaat van onze Westersche mentaliteit, dat was het onderwerp van beide sprekers, en wanneer de moreele verantwoording ten opzichte van deze half Nederlandsche half Javaansche bevolking, slechts een oogenblik doorvoeld is door de dames en heeren, die zelven weder hun invloed kunnen doen gelden in breeder kringen, dan mogen zuster Gunning en Mr. van Walsem waarschijnlijk een succes boekstaven, dat hun groot werk in Indië ten goede zal komen.

Eigenlijk is het moeielijk weer te geven, wat Caroline Gunning ons vertelde, want in dit weergegeven woord ontbreekt de bezieling, die uit haar eenvoudige, als van zelf voortvloeiende rede sprak, de bezieling, die in haar oogen lag, de bezieling, die haar stil aandachtig gehoor wel moet doortrild hebben en 't was me soms of ik onder haar spreken in het licht van deze weelderige salon, het bruine, dikwijls verachte, meestal onbegrepen Indokind naast haar zag staan, het kind met de groote donkere oogen, dat haar hand vasthield... want het is grootendeels over kinderen geweest dat zuster Gunning ons sprak.

Toen zuster van Gheel-Gildemeester (wier vader Ds. van Gheel Gildemeester, dezen avond had ingeleid) zes jaren vóór de komst van zuster Gunning te Batavia, haar werk der wijkverpleging begon, heeft het „kind" van zelf sprekend dadelijk haar aandacht gevraagd. Hoewel haar woning er niet op was ingericht, werd deze een toevluchtsoord voor menig verwaarloosde jongen of meisje en allengs kreeg zuster Gildemeester zooveel pleegkinderen, dat er naar een ander onderdak moest worden omgezien.

Zoo verrees in het landelijke Depok haar „kinderhuis". Zoo verrees later door de samenwerking met zuster Gunning, het „Jongenshuis" te Soekaboemi, waarvan aan het hoofd staat de uitnemende paedagoog P. Kuylman.

Dat „Jongenshuis", zoo dringend noodig, volgens spreekster, werd gebouwd, ontworpen, voorbereid zonder het zoo noodige geld, maar de noodige moed was er wel, de durf was er wel en zoo kwam er binnen niet al te langen tijd een som bijeen van 37000 gulden, door eenige dappere wijkzusters op haar reis door Java te saam gebracht en op de ontwerp-begrooting werd tot hun aller verrassing een post uitgetrokken voor den bouw van het jongenshuis tot een bedrag gelijk aan de helft der te maken onkosten.

Ziedaar van twee zijden de zoo gewenschte hulp. Toch zijn de zorgen niet verdwenen. Er ontbreekt nog 50.000 gulden.

Zullen deze 50.000 door milde handen in Nederland verschaft worden? Het is te hopen, het is te verwachten, na het warme pleidooi van zuster Gunning, die eigenlijk niet vroeg. Zij zeide het alleen maar, dat er nog 50.000 ontbraken en zij vertelde ons van „haar" jongens; laat ons bedenken dat „haar" jongens de toekomstige overgroote Europeesche bevolking van Ned.-Indië is, een loot van eigen stam, die waarlijk maar al te lang door Nederland is verwaarloosd!

De spreekster was sober met haar voorbeelden. Een enkel beeld van een driejarige hummel, door de moeder aan een kennis gegeven en van daar weer verhuisd naar een andere vriendin, die het weer graag kwijt wilde zijn, een hoopje verwaarloozing, dat terecht kwam bij zuster Gunning en dadelijk zijn armpjes om haar hals sloeg en zich mee liet dragen, ontroerde alle aanwezigen en verwachting, dat waarlijk dit werk een dankbaar werk zou worden, sprak uit het feit, dat de jongens uit het jongenshuis voor de helft, midden in hun vacantietijd naar het huis terugkeerden, omdat zij het in „de kampong niets prettig meer vonden."

Bij dit innerlijke werk, zoo sterk aan de wijkverpleging verbonden, met zulk een warme liefde en godsvrucht door de zusters Gildemeester en Gunning sedert de laatste twaalf jaren ter hand genomen, sluit van zelf dat van Mr. van Walsem aan, die van regeeringswege werd aangesteld, de opvoeding van het verwaarloosde of misdadig aangelegde Europeesche

kind in Ned.-Indië krachtiger aan te vatten.

Mr. van Walsem vertelde het zoo heel eenvoudig weg, welke maatregelen er binnen een tijdsverloop van vijf jaren door de regeering zijn genomen. Als wij nu hooren, dat hij door de algemeene gezindheid in staat werd gesteld in 1916 de Vereeniging Pro Juventute op te richten, waardoor een doorgangshuis te Batavia, een meisjesgesticht te Soerabaja en Medan ontstonden, een Observatiehuis spoedig te Semarang zal verrijzen, dat er door regeeringsbemoeiing in 1918 een lands opvoedingsgesticht te Semarang ontstond, er een subsidie-regeling in bewerking is genomen voor het z.g. „regeeringskind", dat naast deze regeeringsbemoeiing allerwege particulier initiatief op het terrein van de opvoeding der verwaarloosde Indische jeugd begint te werken, als wij dit alles overzien, kunnen wij veilig bevestigen, dat hier „the right man on the right place" is gevonden. De voordracht van Mr. van Walsem gaf zoo geen gelegenheid tot ontroeringsmomenten als die van zuster Gunning had gedaan; de bescheidenheid van den spreker, die het geheel tot een soort overzichtelijk verslag had te zamen gebouwd, belette op het oogenblik zelf een spontane warme sympathiebetuiging, waarop hij zeker wel volgens alle hoorders recht had, want dat veelomvattende sociale werk, dat daar in ons Indië langzamerhand zijn draden spint over Java en Sumatra, wij kunnen het gerust zeggen, de uiteinden van deze draden liggen in de hand van Mr. van Walsem, die noode Indië voor een tijd verliet. De spreker wees ons op de leemte, die er onstaat in zijn werk, door het nog steeds ontbreken der kinderwetten. Slechts gedeeltelijk werden deze sedert 1 Januari 1918 in Indië van toepassing verklaard, n.l. daar, waar het betreft den maatregel: verpleegde kinderen aan ouders terug te geven of aan de regeering ter beschikking te stellen. Zoodra de Kinderwetten zooals zij in Nederland van toepassing zijn, ook in Indië zullen zijn ingevoerd, zal een lichaam als Pro Juventute krachtiger kunnen ingrijpen en zal het zoo veelomvattende werk der opvoeding loonender worden.

De regeering steunt thans reeds door subsidies aan de particuliere opvoedingsgestichten, zooveel mogelijk het Pro Juventute-werk, ook de reeds vroeger bestaande inrichtingen, door den spreker met waardeering vermeld, als de Katholieke en Protestante weeshuizen, de bekende „Pa van der Steur-inrichting", worden financieel door de regeering gesteund. Regeering en particulieren zijn overtuigd, dat er aan de opheffing van den Indo-Europeaan krachtig dient gewerkt te worden, wil Nederland zijn moreele verantwoording bevredigen, die het tegenover Indië heeft. Daarvoor is geld noodig, maar daarvoor zijn in de eerste plaats „menschen" noodig, menschen met een hart, met een ziel, menschen, die opvoeders zijn.

„Geef ons paedagogen!" dit was Mr. van Walsem's dringend betoog. „Stuur paedagogen naar Indië!" vroeg Caroline Gunning ons. Ja, menschen, krachten, die uit liefde voor het werk, daar hun terrein willen zoeken, menschen, zooals zuster Gunning en Mr. van Walsem, die heeft Indië thans in onzen tijd van gisting dringend noodig en een bespreking als deze in een patricisch huis, waar 'n talrijk gezelschap bijeen is, grootendeels behoorend tot oud-Indiërs, zij moet de harten warmer doen kloppen, zij moet niet zonder invloed kunnen blijven voor het groote, goede werk.

Mr. van Rappard betuigde zijn groote sympathie met het gesprokene en beloofde van harte zijn steun in de gewenschte richting. Mr. Abendanon sprak van zijn vreugde en ontroering, gewekt door de twee sprekers en ontlokte nog door vragen eenige meer bijzondere beschrijvingen van zuster Gunnings werk. Ook anderen deden vragen, waarna Ds. van Gheel Gildemeester de beide sprekers dankte vóór het belangrijke, dat zij hadden medegedeeld.

Zal van dezen zoo gratievol aangeboden avond niet alleen de herinnering blijven, maar ook een daad uitgaan?*)

M. C. KOOIJ v. ZEGGELEN.

*) Het adres van Mr. van Walsem is: Zeist, Boschlaan 16.

Giften voor het „Jongenhuis" kunnen worden gezonden aan: Mej. C. Gunning, Hooge Noorderweg 8, Hilversum.

Red.-Comm.

Een nieuw Museum.

Binnenkort zal te Amsterdam geopend worden het MUSEUM PETRUCCI (*Nederlandsch Museum voor Oost-Aziatische kunst*).

De stichting van dit Museum is te danken aan den geldelijken steun van verschillende kunstbeschermers en vereerders van wijlen Raphaël Petrucci en wordt voorloopig gevestigd in perceel Keizersgracht 496, te Amsterdam.

De bedoeling van dit Museum is niet alleen een „Tentoonstellingsgebouw" te zijn, maar te werken in den geest van Petrucci, wiens verzameling Oost-Aziatische Kunst de kern vormt van de aanwezige en de nog bij elkaar te brengen kunstwerken.

De stichting hoopt een centrum te worden voor al diegenen, die de kennis willen bevorderen omtrent, of studie willen maken van het leven, den godsdienst, de kunst en de wijsbegeerte van de Oost-Aziatische volken.

De bedoeling wordt gedragen door het besef, dat, ondanks de verscheidenheid van Oosterling en Westerling, in beider cultuur een worstelen is om tot een wereldbeschouwing te komen, waarin èn Oostersch èn Westersch denken tot hoogere Eenheid samenvloeien.

Vooralsnog kan die uiting alleen worden voorbereid door het contact van Westersch en Oostersch denken te vergemakkelijken.

De stichting tracht haar bedoeling te verwerkelijken door het houden van permanente en tijdelijke tentoonstellingen, cursussen en lezingen, het uitgeven van boek- en plaatwerken en een periodiek.

Aan het Museum is een bibliotheek en leeszaal verbonden.

De stichting zoekt samenwerking met personen, vereenigingen en instellingen, wier streven min of meer verwant is aan het door haar gestelde doel en mag zich reeds verheugen in de sympathie-betuiging en toezegging tot medewerking van vele binnen- en buitenlandsche personen, vereenigingen en instellingen.

De datum van de officieele opening zal later worden medegedeeld.

Tot Directeur is benoemd de heer A. Vecht.

Ingezonden Stukken.

Verlofgangers en Onderwijs.

Hoe dikwijls hooren we verlofgangers met schoolgaande kinderen niet klagen over de moeilijkheden, die ze ondervinden om hun kinderen onderwijs te verschaffen, dat aansluit bij de Indische school. Vooral zij, die maar met een kort verlof van 8 à 10 maanden hier te lande zijn.

Ten eerste eindigt in Indië 't leerjaar begin Juni en begint 't nieuwe einde Juni, terwijl dit in Holland in 't begin en op 't einde Augustus valt. Ten tweede verliezen de leerlingen minstens 2 maal 6 weken onderwijs bij 't gaan uit en 't terugkomen in Indië en nu nemen we nog aan, dat ze direct plaatsing kunnen vinden in de klasse, waarin ze thuis behooren. Ten derde verschilt het onderwijs in Indië en Holland eenigszins en heeft de Indische school 7 klassen en de Hollandsche 6. In de 1ste, 2de en 3de klasse, waarin slechts 't elementair lees-, reken- en schrijfonderwijs gegeven wordt, is dit verschil niet noemenswaard, doch in de hoogere klassen volgt men in Indië andere boeken voor 't Taalonderwijs, 't Fransch en de Aardrijkskunde.

't Heeft ons daarom verbaasd, dat hier in Den Haag, waar toch een zoo groot aantal verlofgangers hun verlof doorbrengen, geen school of inrichting bestaat, geheel op Indischen leest geschoeid. Dan zouden de leerlingen slechts die 6 weken van hun reis moeten inhalen.

In Indië teruggekeerd, kunnen ze dan weer zonder veel moeite invallen in de klasse, die ze verlaten hebben of waarin ze zouden zitten, indien ze in Indië gebleven waren.

Zooals men weet volgen de Indische Gouvernementsscholen eenzelfden leergang en dezelfde boeken, wat een groot voordeel is bij de vele overplaatsingen van ambtenaren daar te lande.

't Is hier in Holland alleen te doen om de parate kennis van Taal, Rekenen, Aardrijkskunde en Fransch. Bijvakken als schrijven, zang, teekenen, geschiedenis, natuurkennis, kunnen zonder veel schade achterwege blijven of facultatief gegeven worden.

Aan zoo'n school of inrichting zou een ervaren Indisch onderwijzer aan 't hoofd moeten staan, die geheel op de hoogte is en blijft van de Indische school.

Ook zou zoo'n school niet, zooals de Hollandsche hier, van 9—12 en van 2—4 geopend behoeven te blijven. Zeer gevoeglijk zouden eenige middagen kunnen worden vrij gegeven, daar 't doel moet zijn in de hoofdvakken gelijk te blijven met de Indische school. Dan kunnen de leerlingen ook meer genieten van 't verlof, vooral als zij veel uitgaan met ouders of familieleden. Er is voor hen zooveel nieuws te zien en te hooren en bij een eenigszins doelmatige leiding „leeren" ze dan oneindig veel meer dan op de schoolbanken. In Indië teruggekeerd, zijn ze in algemeene ontwikkeling heel wat vooruitgegaan, terwijl de parate kennis voor de Indische school niet heeft geleden.

Bij ondervinding weet ik, dat drie leerlingen respectievelijk uit de 2de, 4de en 6de klasse eener Indische school, die 's morgens privaatles krijgen van een gepensionneerd Indisch onderwijzer, zonder eenige moeite, de leerstof van de Indische school verwerken en 's middags geheel vrij zijn.

Dit is echter voor de ouders heel wat kostbaarder, dan wanneer dezen hun kinderen voor een 5 à 6 maanden een Hollandsche school hadden laten bezoeken. Doch ze hebben de zekerheid, dat hun kinderen bij hun terugkomst in Indië weer in de klasse kunnen komen, waarin ze thuis behooren.

Wanneer die kosten echter verdeeld worden over meerdere personen en er een lokaal of groote kamer voor disponibel was, zouden verscheidene ouders er mee gebaat zijn.

Mochten er ouders zijn, die 't met bovenstaande beschouwing eens zijn, en iets naders dienaangaande wenschen te weten, dan kunnen zij zich wenden tot de redactie van Oost en West, 7 Heerengracht, Den Haag.

D. H. E.

Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen te 's-Gravenhage.

Geachte Redactie,

Vergun mij eenige ruimte in uw veelgelezen blad teneinde het volgende onder de aandacht van uw lezers te brengen.

Gedurende de afgeloopen weken werd ons land vereerd door het bezoek van dr. Rabindranath Tagore, die hier zijn werken kwam voordragen en lezingen gaf over „the meeting between the East en the West". Vele duizenden hebben zijn voordrachten aangehoord en overal waren de zalen te klein om het gehoor te bevatten.

Naar ik vernam, waren de bijdragen voor dr. Tagore's opvoedkundig werk hier in Nederland zóó bevredigend, dat hij er waarschijnlijk een beurs van kan stichten, waaruit een Nederlandsch student aan zijn inrichting kan studeeren.

Intellectueel Nederland voelt dus blijkbaar voor het samenkomen van het Oosten en het Westen, zooals dr. Tagore het met zooveel gloed, schoonheid en overtuiging aanbeval.

Dit geeft mij het vertrouwen om hier eens te wijzen op een Nederlandsche instelling, die staat geboren te worden en die voor een groot deel ook ten doel heeft om in onze eigen koloniën „the meeting between the East and the West" op practische wijze te bevorderen en mogelijk te maken. Ik bedoel de „Koloniale school voor meisjes en vrouwen". Den 11en Maart 1920 werd voor dit doel een vereeniging gesticht onder denzelfden naam; den 11en October e.k. zal door het bestuur dier vereeniging een propaganda-commissie worden geïnstalleerd, met het doel verdere middelen te beramen. tot het bijeenbrengen van de noodige gelden voor deze nuttige instelling. Het doel der school zal zijn om, door middel van verschillende leergangen, meisjes en vrouwen voor te bereiden op haar leven in de tropen. Hierbij is in de eerste plaats gedacht aan de jonge echtgenooten van de ambtenaren bij het B.B., officieren en employé's der handelmaatschappijen en plantages. Het is voor deze jonge vrouwen, die zoo hopeloos onvoorbereid haar soms zeer zware en ernstige taak aanvaarden, zeker niet overbodig om haar die zoo hoog noodige voorbereiding te verschaffen, in verband met zuigelingenverzorging, kraamvrouw-verpleging, hygiëne en voeding, waaraan in de tropen geheel andere eischen worden gesteld dan in Holland. En ten slotte eischt haar toekomstige omgang met, en invloed op den Inlander, eveneens ernstige voorbereiding, terwijl de invloed, die van een dergelijke, opleiding later op haar gezinsleven kan uitgaan, van niet geringe waarde kan zijn voor het heil van de Europeesche samenleving in onze tropen.

Het moet niet langer kunnen voorkomen, dat wij jonge meisjes (soms nog bijna kinderen) naar Indië uitzenden, totaal onvoorbereid op de haar wachtende, vaak groote moeilijkheden. Dit is, om geen scherper woord te gebruiken, onverantwoordelijk.

Reeds werden door enkele maatschappijen en particulieren, belangrijke financieele toezeggingen gedaan, maar zij zijn nog lang niet voldoende. De noodige stappen voor het verkrijgen van subsidie werden reeds door het bestuur genomen, onze propaganda-commissie staat op het punt haar arbeid aan te vangen. Toont nu allen, gij landgenooten, die in zoo grooten getale opgetrokken zijt naar dr. Tangore's lezingen, om uit zijn mond te hooren het nut en de noodzakelijkheid van het samenkomen van Oost en West, dat het u ernst is en zendt nu voor deze Nederlandsche opvoedkundige instelling, die wij hopen te stichten ten dienste van onze Nederlandsche Koloniën, uw gaven op een ruime onbekrompen wijze als gij het den sympathieken vreemdeling deedt.

Het adres van de penningmeesteresse der vereeniging is: Mevrouw M. Stibbe—Knoch, Sweelinckstraat 19, Den Haag.

U dankend voor de verleende ruimte.

Hoogachtend,

Uw dw.

W. A. L. ROS—VRIJMAN,

Presidente der vereeniging „Koloniale school voor meisjes en vrouwen" te 's-Gravenhage.

Den Haag, 1 October 1920.

Amsterdam, 15 Oct. '20.

Mijnheer de Redacteur,

Op den Dam te Amsterdam staat al jaren een groot terrein braak. Dit terrein is uitstekend geschikt om daarop te bouwen het Koloniaal Instituut of Overzee Instituut, waarin zullen worden gevestigd monsterkamers van al wat Oost en West voortbrengt in den ruimsten zin van het woord en waar inlichtingen zullen worden verstrekt door deskundigen over alles en alles aan allen die daaraan behoefte hebben.

Dit instituut, dat den Nederlandschen Handel in hooge mate zal bevorderen, behoort thuis te Amsterdam en in het Centrum. De Dam is daarvoor de aangewezen plaats. Ieder, die den Dam passeert en daarbij zijn velen die van buiten komen, moeten in het Gebouw, dat daar moet komen te staan, de hartader zien van den Nederlandschen Handel. De nieuwe handelsgeest noopt Amsterdam, het Damterrein, daarvoor te bestemmen. Waarom doet Amsterdam dat niet?

Hoogachtend,

H. Th. ROLANDUS.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het rapport der Herzienings-Commissie.

Twee hoofdbeginselen hebben de Commissie tot herziening van de staatsinrichting van Ned.-Indië geleid:

Overbrenging van het zwaartepunt van bestuur en wetgeving in Indische aangelegenheden naar Indië en

Krachtige uitbreiding van de medezeggenschap der bevolking.

In een harer *Richtlijnen* gaat de „Loc." na welke *algemeene beteekenis* h.i. aan het rapport moet worden toegekend. Het blad zegt o.m.:

Het ontwerpen van een nieuwe staatsinrichting voor Indië is niet alleen uitgegaan van enkel I n d i s c h initiatief, doch is ook door een zuiver I n d i s c h e commissie ten uitvoer gelegd. Het is bekend, dat de tegenwoordige Minister van Koloniën alles behalve vriendschappelijk staat tegenover dit In-

...sch initiatief, te minder, daar hijzelf nog een proeve van — zij het dan fragmentarische — bestuurshervorming in portefeuille heeft. Bevreemdend ware het evenmin, wanneer ook in zekere politieke sfeer in Nederland bedenking zou worden geopperd tegen een herziening van de Indische staatsinrichting op grondslag van een louter Indisch rapport, ook al zou dit te eeniger tijd de volle sanctie van een Nederlandschen Minister van Koloniën verwerven. Vooral in behoudenden staatkundigen kring zal men dezen gang van zaken abnormaal heeten.

Niets was juist normaler in de gegeven tijdsomstandigheden dan dit Indisch initiatief. Men weet dat het spruit uit de November-dagen van 1918, toen te midden van de najaarszitting van den Volksraad in het eerste jaar van zijn samenkomst, uit 't Nederland een vonk oversprong, die een schok deed varen door de gemoederen van allen, die intens het ontluikend staatkundig leven van Indië gadesloegen en als 't ware opeens hun besef verhelderde omtrent de verhouding tusschen moederland en kolonie, tusschen koloniale regeering en koloniale bevolking. Het was een duidelijk psychologisch moment in de geschiedenis van Indië en met juist beleid is daarvan door den landvoogd gebruik gemaakt om uit de onderscheidene groepen en partijen der bevolking een commissie te vormen, welke hem in den vorm van bepaalde voorstellen de tot dusver vaag en incidenteel geuite staatkundige verlangens, levende in de Indische maatschappij, zou voorleggen.

Zoo gaf reeds de benoeming van deze commissie bevrediging op een oogenblik dat in eenigerlei vorm bevrediging *moest* worden gegeven. Men wist nu de zaak in goede handen en had de voldoening dat, hoe er ten slotte ook zou worden beslist, althans geen onwetendheid kon worden voorgewend omtrent de eigen wenschen van Indië.

En is het, ook afgescheiden van deze natuurlijke ontwikkeling van zaken, niet ook tevens billijk en juist, dat het initiatief in Indië uitgaat van Indië zelf? Volmondig is bij herhaling in het Nederlandsche parlement erkend dat er iets anders gevonden moet worden op de behandeling van de Indische zaken. Men voelt zich minder dan ooit daartoe bevoegd en beseft dat het feitelijk geen zin heeft het werk van den Volksraad nog eens, en minder ter-zake-kundig, over te doen. Stemmen uit het Nederlandsche parlement klonken samen met Indische stemmen. In Nederland erkenning van onvermogen. In Indië wrevel over te eng toegemeten bevoegdheid en klimmend verlangen naar ruimeren zeggenschap in eigen zaak. Maar behoorde het voorstel om dit alles anders te maken dan ook niet uit te gaan van Indië?

Het rapport der Herzienings Commissie is dus in groote lijn te beschouwen als het vastgelegde en welomschreven verlangen naar een meer eigen-Indisch staatsbestel, waarbinnen de Indische maatschappij zich in staatsrechterlijken zin vrij zal kunnen ontwikkelen. Als zoodanig is het eigenlijk het politieke program der in Indië overheerschende openbare meening.

Bij nadere bestudeering van het werk der herzieningscommissie blijkt hoezeer het door de kenbaarmaking ook van de afwijkende meeningen, neergelegd in tien minderheids nota's, aan innerlijke waarde won. Men heeft nu naast elkander verschillende stelsels en onderdeelen van stelsels, die elk op zich zelf den neerslag van een gedachte vormen. Daaruit zal ten slotte een keuze zijn te doen.

Een der minderheidsnota's, die van den heer Ritsema van Eck, welke in beginsel lijnrecht staat tegenover het meerderheidsbeginsel, dat ook dat van de „Loc." is, en die een richting vertegenwoordigt, die het blad wel kan betreuren, doch niet kan miskennen, had zeker in het rapport niet mogen ontbreken. Hij immers — en vooral in Nederland heeft hij invloedrijke medestanders — ziet Indië als een „nationaliteitenstaat", die naar federatieven grondslag moet worden bestuurd, en hij ziet den Volksraad nauwelijks in staat om zijn tegenwoordige taak van adviseerend college richtig te vervullen. Nu is het de innige wensch van de „Loc." dat Indië gespaard blijve voor een herziening van zijn staatsinrichting volgens de beginselen van den heer Ritsema van Eck,, maar het blad acht het juist daarom beter, dat zijn gedachten in uitgewerkten vorm zijn opgenomen in het rapport dan dat ze er uit waren weggebleven. Men heeft nu de beide scherp van elkander onderscheiden stelsels tegenover elkaar en weet nu nauwkeurig wat beide partijen willen. Het eigenaardige geval heeft zich hierbij voorgedaan, dat in het rapport op verschillende punten het stelsel Carpentier Alting (om het te noemen naar den voorzitter en woordvoerder der commissie) en het stelsel Ritsema van Eck min of meer polemisch tegenover elkander worden verdedigd. Ook dit, hoewel wat vreemd in een dergelijk stuk, heeft zijn waarde.

De heer R. v. E. heeft de meening uitgesproken, dat het commissoriale werk zich kenmerkt door het domineeren van de staatsrechterlijke theorie boven de staatkundige realiteit. De „Loc." kan dit volstrekt niet met hem eens zijn en gelooft dat de Commissie er in het algemeen juist in geslaagd is een stelsel op te bouwen, dat zich aansluit bij de werkelijke verhoudingen. Zij is h.i. minder gelukkig geweest ten aanzien van de oplossing van het vraagstuk hoe de Indische regeering in de toekomst zal moeten zijn ingericht. Doch daarover nader. Zij heeft zich gericht naar een andere realiteit dan den heer R. v. E. voor oogen staat. Zij nam als realiteit aan wat er leeft aan gezonde staatkundige verlangens in de Indische maatschappij. Zij aanvaardde als realiteit niet alleen de zichtbare dingen en verhoudingen, doch ook de geestelijke. Maar dit heeft juist haar arbeid gestempeld tot een document des tijds. Het rapport staat in het teeken der volle actualiteit en het is daarom een stuk, dat niet zonder schade ter zijde kan worden gelegd.

Kapitaal en arbeid.

Aan een Haagsche Correspondentie aan het „Soer. Hbld." ontleenen wij o.m.:

Ter algemeene vergadering van de Holland-Amerika-lijn werd ter sprake gebracht het systeem: Winstdeeling, in den vorm van het beschikbaar stellen van certificaten van aandeelen, ten bate der arbeiders. De president-directeur der Mij. voelde er blijkbaar niet veel voor, de president-commissaris meer, en deze zegde overweging van 't denkbeeld toe.

De correspondent besprak deze zaak met een uitnemend economisch-financier. Hij acht niet langer houdbaar de verdeeling van bedrijfskapitaal, enkel in groote aandeelen, bereikbaar alleen voor weinige, groote geldbezitters. Breng het kapitaal, zei hij, ook onder bereik van den kleinen man en houdt op met de bevoorrechting van reeds-aandeelhouders bij uitbreiding van kapitaal. Engeland kan tot voorbeeld strekken, waar in vele groote ondernemingen zelfs pound Sterling-aandeelen worden uitgegeven. In Nederland en in Indië schakelt men stelselmatig den kleinen bezitter uit van deelneming in goede winstgevende ondernemingen; een enkele maal daalt men af tot aandeelen van 100 gld., minder nooit.

Poogt Jan en alleman belang te doen stellen in „het kapitaal", door er ook de kleine beurzen in te betrekken; de zegsman van den corr. is ervan overtuigd, dat de vijandschap tegen het kapitaal, dat nu eenmaal onmisbaar is geworden, zal luwen en wellicht op den duur geheel zal verdwijnen. Bezwaren van administratieven aard mogen niet den doorslag geven; zij zijn, waar zoo groote belangen op het spel staan, te boven te komen.

Indien men in Indië voor den kleinen man de mogelijkheid openstelde om op deze wijze te worden geïnteresseerd in de suikerfabriek, waarin hij „toekangt" of waaraan hij zijn grond in huur afstaat, waarvan de enorme winsten thans onder betrekkelijk weinigen worden verdeeld, dan gelooft de correspondent, dat het opstoken van z.g. volksleiders om het bedrijf onmogelijk te maken door stakingen of opdrijving van grondhuur, geen succes meer zal kunnen hebben. Want aan den kleinen aandeelhouder zal de fabriek voortaan ook voor een deel toebehooren.

Maakt elk en een ieder in zekeren zin kapitalist en met den strijd tegen „het kapitaal" zal het uit zijn.

Een loffelijke maatregel.

Naar het „Bat. Nwsbl." verneemt, zal het perceel Nr. I van Tuin du Bus, het laatst bewoond door een majoor der Infanterie, door de Regeering bij wijze van proef worden ingericht als pension voor uit Holland uitgezonden officieren en c.q. hunne gezinnen.

Waar het, in verband met den heerschenden woningnood te Weltevreden, meestal moeilijk is, om dadelijk een geschikt verblijf te vinden, heeft de Regeering het wenschelijk geoordeeld de uitgezonden officieren hierin zooveel mogelijk tegemoet te komen door hun onmiddellijk na hun aankomst, voorloopig onderdak te verschaffen in de voormalige majoorswoning, waarna zij zonder overhaasting naar een vaste woning kunnen uitzien.

Of voor het geval deze proefmaatregel slaagt, ook voor andere uitgezonden gouvernements-ambtenaren op dezelfde wijze zal worden zorg gedragen, meldde de berichtgever niet.

Snel recht.

In een hoofdartikel „*Snel Recht*", hoofdzakelijk aan de auto-terreur gewijd, citeert de „Java Bode" uit het „N. v. d. D." een verhaal van een te Colombo bestolen passagier van de Insulinde. Vóór de Insulinde Colombo verliet was de dief veroordeeld tot zes maanden hard labour. . . .!!

Het blad voegt hieraan toe: Het instituut der landgerechten in Ned.-Indië bedoelde mede een goede stap in de richting van snelle rechtspleging te zijn — (zie St. 1917 no. 323) — maar de practijk voert nog lang niet tot het beoogde doel.

Snel recht alleen is goed recht. Moge Ned.-Indië ook nog eenmaal een snelle rechtspraak verwerven!

De psyche van den Javaan en wij.

Aan dit hoofdartikel in de „Sum. Post" ontleenen wij o.m.; Wij leven in Indië in een overgangstijdperk, en het ware ten zeerste te wenschen, dat allen van ons dit niet slechts gevoelden, doch er zich ook naar gedroegen. De laconieke opmerking, dat alles wel terecht zal komen, helpt ons niet; er zal door ons veel gedaan en veel nagelaten moeten worden. *Gedaan*, door den Javaan te toonen, dat wij ook geestelijk zijn meerderen kunnen zijn: *nagelaten*, waar wij moreele minderwaardigheid laten blijken.

Het is zoo jammer, dat de Javaan zoo weinig van een godsdienst bij ons merkt; het openlijk belijden ervan zou ons prestige ten zeerste versterken.

De bioscoop-films moeten in Indië veel strenger gekeurd worden dan in Nederland, omdat ze een beeld heeten te geven van de Westersche toestanden en beschaving. Wat moet de Javaan ervan denken, als hij ziet, dat moorden, aanrandingen, roofpartijen, vrouwenroof in de bioscopen op het projectiedoek aan de orde van den dag zijn? Spreek daar maar eens de politie over. Of wanneer op vendutie's van Europeesche inboedels obscure foto's of platen, welke niets met kunst uit te staan hebben, verkocht worden tegelijk met de meest schaamtelooze aardigheden?

UIT DE INDISCHE PERS.

De veeprijzen op Java. Ten einde te weten te komen hoeveel de prijzen van het vee gedurende de laatste jaren zijn gestegen, heeft een medewerker van de „Locomotief" de groote veemarkt van Toeloeng-Aloeng bezocht en daarvan verslag uitgebracht, hetwelk in de „Perniagaän" van 10 Juni 1920 is opgenomen en waaraan het navolgende is ontleend:

Op de markt waren aanwezig ongeveer 300 koebeesten en 50 stuks karbouwen.

Er was gelegenheid te over voor de koopers om eene keuze te doen, doch de prijzen waren zóó hoog, dat men huiverig was transacties af te sluiten.

De veehandelaren van Madura, Modjokerto, Djombang, Ponorogo, Madioen en nog van tal van andere plaatsen, weten in den tegenwoordigen tijd zeer goed hoe zij deze zaken in hun belang moeten behartigen en zijn alvast begonnen 50 pCt. op de gewone Oost-Javaprijzen op te leggen.

Verder hebben zij het zoover weten te brengen, dat zij feitelijk het monopolie van den veehandelaar in Oost-Java in handen hebben.

Zoodra een handelaar met zijn vee op de markt komt, zijn de groothandelaren er bij en sluiten zij het vee in een omheind terrein op, met het gevolg, dat de verkooper en kooper niet kunnen loven en bieden, doch verplicht zijn zich tot den groot-handelaar te vervoegen.

De werkelijke eigenaar mag zijn mond houden.

Het is geen wonder, dat de veehandel op deze wijze gedreven, geheel in handen is van groothandelaren, die met het vee van de eene markt naar de andere trekken en den prijs hoog houden.

De winst, die zoodoende gemaakt wordt, is wel belangrijk voor den werkelijken eigenaar, doch ook voor den groothandelaar, die voor zijne bemoeiingen eene zekere belooning geniet, die natuurlijk weer op het publiek wordt verhaald.

In de 2 laatste jaren zijn de veeprijzen ongeveer 100 pCt. gestegen.

Terwijl de prijzen voor koebeesten vroeger van f 40 tot f 80 varieerden, moet men thans f 80 tot f 140 per stuk betalen.

Voor slachtvee wordt die som ook op de suikerfabrieken betaald.

Waar zulke hooge prijzen voor het vee moeten worden voldaan, daar komen de slachterijen natuurlijk in het gedrang en het zal er wel toe moeten komen, dat de slachters hun bedrijf òf zullen moeten inkrimpen òf staken.

Want de prijzen der natte huiden zijn met 25 pCt. gedaald en om die schadepost goed te maken, wordt op den verkoopsprijs van het vleesch zooveel gelegd, dat de kleine man die som niet betalen kan en van het nuttigen van vleesch verstoken blijft.

Deze slachterijen zijn nu voornamelijk in handen van de handelaren in huiden, die voorschotten verstrekken aan de slachters, tegen levering van de huiden der geslachte dieren.

Bij het terugbetalen van die voorschotten worden dikwijls moeilijkheden ondervonden, die verband houden met de veeprijzen.

De prijzen van het kleine vee als van geiten, zijn sedert de laatste 2 jaren gestegen met 200 pCt.

Die van schapen is gebleven van f 6.— f 10 per stuk, omdat de huid niet meer gewild is.

De prijs van de geiten variëert thans van f 18 tot f 30 per stuk.

Voor de huid wordt f 5 tot f 8 betaald en het vleesch wordt meer op prijs gesteld dan dat van schapen.

Voor de veehandelaren in Oost-Java is de tegenwoordige tijd een tijd van geldelijken voorspoed.

De Sentonobeweging in het district Adiredjo Kroja van de Afdeeling Tjilatap (Java). „Sentono" is de naam van eene vereeniging van Javaansche ingezetenen in het district Adiredjo Kroja, die te veel aan politiek in slechten zin deed, haat en tweedracht zaaide en, onder meer, niet minder beoogde dan de Europeanen, Chineezen en alle andere vreemdelingen uit Oost-Java weg te jagen.

In de dessa Sidoredjo heeft men daaraan ook reeds een begin van uitvoering gegeven.

Een 100-tal gewapende leden van Sentono, aangemoedigd door de leiders, eischten van de Chineezen in gemeld dorp overgave van al hun handelsgoederen en het verlaten hunner woningen, doch gelukkig kwam een met een Winchester buks gewapende Europeaan, gesteund door de dessapolitie, te hulp, met het gevolg, dat de geheele gewapende bende, met achterlating van een gewonde, aftrok.

Het tegenwoordige aantal leden der vereeniging bedraagt ongeveer 400.

Het gedrag dezer personen wordt thans ernstig onderzocht door het districtshoofd van Adiredjo, Wedono Raden Djojokoesoemo, kleinzoon van wijlen Raden Adipati Tjokronegoro, eerste Regent van Poerworedjo.

Sedert het gebeurde in Sidoredjo zijn de leden

van de vereeniging wat bezadigder geworden, doch niettemin blijven zij een zekeren invloed uitoefenen doordien zij de jongelieden beneden den leeftijd van [illegible] jaar er op wijzen, dat zij zich hebben te beschouwen als werkelijk vrije onderdanen.

Het is door de tentoongespreide tact van den beschaafden Wedono Djojo Koesoemo gelukt de leiders van de vereeniging in een kalmer stemming te brengen dan vroeger het geval was, door hen er op te wijzen, dat de gevolgde wijze van handelen niet de goede was en dat men die dus moest laten varen.

Het gevolg van dien invloed is geweest, dat „Sen[illegible]" in een coöperatieve vereeniging is omgezet met een bedrijfskapitaal van ƒ 15000 en dat geldelijke steun wordt verleend aan personen, die zich met den handel willen bezig houden.

En thans kunnen ook Chineezen als lid der vereeniging worden aangenomen.

Het is aan de beleidvolle actie van den Wedono [illegible] Adiredjo te danken, dat de vroegere vijandige stemming van een zekere volksgroep zich gewijzigd heeft en omgezet is in een handelsgenootschap welke den leden een behoorlijk levensbestaan waarborgt en misschien ook nog wel zekeren welstand bezorgt.

(„Perniagaän", 10 Juni 1920).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Chineesche Vereeniging „Ngo-Hong-Lauw". Er bestaat te Batavia een Chineesche muziekvereeniging onder den naam van Ngo Hong Laúw, welke, volgens mededeeling, voorkomende in de „Perniagaän" van [illegible] Juli 1920, thans in moeilijke omstandigheden verkeert.

In verband daarmede zijn de leden dier Vereeniging bij advertentie uitgenoodigd tegenwoordig te zijn op de Algemeene Vergadering, welke werd uitgeschreven op Zondag 11 Juli 1920, in het Vereenigingsgebouw in Gang Tjemara, des morgens ten 11 ure.

Op de agenda waren de navolgende onderwerpen gebracht:

I. De rekening en verantwoording der gelden over het jaar 1919.

II. Het treffen van voorzieningen tot het aangaan van een leening.

III. Voortzetting of ontbinding der Vereeniging.

IV. Ingeval van voortzetting, keuze van een nieuw bestuur.

V. Hetgeen verder zou worden voorgebracht.

Men vertrouwde op een talrijke opkomst, waar aan de mededeeling was toegevoegd, dat de vergadering, ook al regende het, toch voortgang zou hebben.

Het is nu ruim 2 jaren geleden, dat deze vereeniging werd opgericht.

Zij had ten doel de kennis van het Chineesch muziekspel te bevorderen, nu het bleek, dat het aantal kundige personen, die zooveel muzikaal genot aan het Chineesch publiek schonken, sterk begon te verminderen.

Door tijdig de kennis van het bespelen der muziekinstrumenten aan de jongeren bij te brengen, hoopte men niet alleen de Chineesche muziek te bewaren voor ondergang, doch haar ook vooruit te brengen.

Dit laatste schijnt helaas gedurende het bestaan der Vereeniging niet te hebben plaats gehad en is thans door de vergadering van 11 Juli 1920 het onderwerp op de Agenda gebracht of de Vereeniging al dan niet zou worden ontbonden.

Het zou jammer zijn, wanneer tot dit laatste zou moeten worden overgegaan, zegt de berichtgever in de „Perniagaän" van 21 Juni 1920, waar het hem bekend is dat zooveel ijver en toewijding door de werkende leden werden ten toon gespreid en de muziekuitvoeringen ruimschoots de gemaakte kosten dekten.

Ook bestaat geen vrees, dat de Vereeniging de geldelijke verplichtingen niet zal nakomen.

De berichtgever hoopt dan ook, dat men de zaken op de vergadering zou weten te schikken.

De aankoop van suikerfabrieken op Java door Japanners. Het is het ernstig streven van de Japanners om door koop eigenaar te worden van de suikerfabrieken op Java en deze door kostbare nieuwe fabrieken te vervangen. Europeesche agenten werken daarvoor ook in Nederland.

Behalve verschillende suikerfabrieken in de Vorstenlanden, w.o. de groote fabriek „Gadaran" heeft de Japansche Suikervereeniging thans op nog 3 suikerfabrieken beslag gelegd, welke zijn gelegen in het gebied van Klaten.

Deze fabrieken zijn „Damangan" en Sragoe voor 1,5 millioen gulden en Djongrangan voor 11 ton gouds.

Hoe de Japanners zulke hooge sommen voor die fabrieken hebben durven betalen, wordt niet goed begrepen, waar onlangs een Nederlandsch Syndicaat voor Djonrangan niet meer durfde geven dan ƒ 600.000.—.

De drie gekochte fabrieken zullen tot één groote fabriek worden vereenigd, terwijl de uitgestrektheid van het plantterrein 3000 bouws zal bedragen.

De centrale fabriek wordt in de nabijheid van Klaten opgericht, achter het station, waarvoor het terrein reeds is aangewezen.

De Japanners maken dus wel spoed met de zaak.

De fabriek Djongrangan behoorde aan den heer Bervoets, die, naar men zegt, in het verkoopcontract heeft doen bepalen, dat hij in zijn woning, waarin hij zoovele jaren heeft geleefd, zal kunnen blijven wonen.

De heer Bervoets is blijkbaar gehecht aan zijn woning en schijnt zich moeilijk daarvan te kunnen scheiden; doch of zijn voortdurend verblijf op het land practisch uitvoerbaar zal zijn, zal de toekomst moeten leeren. *(Perniagaän 26 Juni 1920)*

Het opiumverbod in de provincie Kansu (Groot-China). Mr. Wang Hú, wien door het Centraal Goevernement in China is opgedragen persoonlijk en plaatselijk een onderzoek in te stellen in de provincie Kansu naar de werking en uitkomsten van het Anti-opium-Reglement, heeft in zijn rapport aan de Regeering op geen al te beste resultaten kunnen wijzen en tot zijn groot leedwezen moeten constateeren, dat het opiumgebruik onder de Chineesche ambtenaren nog een vrij grooten omvang heeft aangenomen.

Onder de 30 à 40 procent van de ambtenaren die aan het opiumgebruik verslaafd zijn behooren zelfs de hoogste landsdienaren en magistraatspersonen.

Wil het Centraal-Gouvernement zijn wil met betrekking tot het Anti-opium-Reglement werkelijk doen eerbiedigen, dan zullen, volgens de meening van den heer Wang Hú, krachtiger verbodsbepalingen moeten worden uitgevaardigd dan die, welke thans het Reglement beheerschen.

Het zal tegen de overtredende ambtenaren strafvervolgingen moeten instellen, wegens overtreding van het Anti-opium-Reglement en dezen ingeval van wel-bewezen schuld, streng moeten straffen en uit den dienst moeten verwijderen.

(Perniagaän 29 Juni 1920.)

LITERATUUR-OVERZICHT.

De Indische Mercuur.

Inhoud van Nr. 42: Een hygiënisch geneeskundige inspectie voor de suikerindustrie (Overzicht eener publicatie van Prof. J. J. van Loghem). — Een vreemdelingen laboratorium in Suriname, door Prof. dr. F. A. F. C. Went (naar aanleiding eener publicatie in de West-Indische Gids van Juni j.l.). — Wijze van berekening der invoerrechten in Ned.-Indië. — Overzicht van den productenhandel op Java gedurende het eerste halfjaar van 1920 (slot). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen en de overige vaste rubrieken, zoomede van het Koloniaal Instituut (afd. Handelsmuseum) een uitvoerige opgave van recente literatuur over vetten, oliën en wassen.

De Ingenieur.

Nr. 42 bevat den tekst eener voordracht van ir. C. G. J. Vreedenburgh over de chemische afvoermeting bij den Dienst voor Waterkracht en Electriciteit in Ned.-Indië. — Verder het vervolg der beschouwingen van ir. R. A. van Sandick, naar aanleiding van het Algemeen Ingenieurscongres te Batavia, 8—15 Mei j.l. — In Nr. 41 nog een tweetal bijdragen van de irs. J. F. van Naerssen en J. van Tubergen over „Een mecha-

nisch rijstbedrijf in Ned.-Indië", waarop in het vorig overzicht werd verzuimd de aandacht te vestigen.

De Java-Post.

Pastoor P. Vertenten vertelt in Nr. 37 van de varkensjacht bij de Kaja-kaja's op Zuid-Nieuw-Guinea. Schr. noemt deze jachtpartijen een prachtige sportpraestatie, zij harden de spieren van héél het lijf: loopen, springen, zwemmen, trekken, duwen, klimmen, slaan, alles komt er bij te pas. Veel Westersche sport noemt hij eenzijdig en kinderachtig vergeleken bij een varkensjacht der Kaja-kaja's. Ook behoort er moed toe met boog en pijl, lans en i w a op het krachtig everzwijn te jagen. We geven den schr. even zelf het woord. De i w a is een raketvormig gebogen rotan. Tusschen de twee uiteinden (handvat) is een pijl vastgesnoerd, waarvan het eind iets boven het handvat uitsteekt en die door een slag met de vuist of vlakke hand naar beneden gaat. De dapperste mannen en jongelingen hanteeren de i w a. Als een varken door vuur of klopjacht opgejaagd wordt, volgt het liefst een voetpad of een pad door hem zelf in de wildernis gebroken. Op die wegen en paden wachten de dappersten de opgejaagde dieren op. De bedoeling is het dier tegen te houden, door het de iwa over den kop te duwen en met één slag den pijl in zijn achterhoofd te drijven. Kan men het beest niet heel en al tegenhouden, het wordt toch in zijn vaart gestuit. . . . Is een varken aangeschoten en zit het in het nauw, dan is het een grimmige vijand. Honden scheurt het den buik open met de sterke scherpe slagtanden. Zelf heb ik in Okaba mijn vriend M i z verbonden, die een wond in den bil had zeker acht centimeter diep en meer dan tien centimeter lang. Hij had daarenboven nog wonden aan arm, handen en hoofd. M i z was in tweegevecht geweest met een wild varken op eenigen afstand van de andere jagers. Hij was leelijk toegetakeld, maar. . . had overwonnen. . . .

Een varkensstaart, een varkenstand, een pezerik zijn hier zooveel als medailles van beleid en moed! Bij verloving krijgt het meisje bij wijze van „byou" een varkensstaart van den geliefde! Maar in alles komt de knoei en nu...... zijn er veel jongelui die pronken met een gestroopten, gedroogden en rood geverfden s a p i-staart!

In- en Uitvoer.

In het Nr. van 13 Oct. een artikel over fosforzure kalk in de kolonie Curaçao, aldus aanvangend: Zooals bekend, wordt fosfaat of fosforzure kalk in ruwen toestand, omgezet in superfosfaat, als meststof gebruikt. In verband met de groote wereldbehoefte aan kunstmeststoffen, komt het wel van belang voor, op deze plaats het een en ander mede te deelen omtrent het voorkomen van fosforzure kalk in de kolonie Curaçao, en wel bepaaldelijk op de Benedenwindsche eilanden.

Bijdragen voor vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde.

Onder andere opstellen bevatten afl. 1—2 van het 7e deel der 5e reeks van genoemd tijdschrift een bijdrage van den hr. S. Kalff over het leven van een verdienstelijk Compagniesdienaar, Isaac de St. Martin. Hij bracht het tot hooge ambten, maar zijn voornaamste verdiensten zijn van wetenschappelijken aard; hij was taalkundige en natuurkundige en stond tal van gegevens af aan Reede van Drakenstein en Rumphius voor hun beroemde botanische werken.

Departement van den Landbouw in Suriname.

Vanwege dit lichaam zijn de volgende publicaties verschenen:

1. Meteorologische waarnemingen, gedaan op de meteorologische stations in de koloniën Suriname en Curaçao in het jaar 1916.
2. Id. in het jaar 1917.
3. Het verslag der werkzaamheden van het Departement over het jaar 1919, ingeleid door den tijdelijken directeur J. J. Leys (De blz. 55—61 bevatten een verslag van den Landbouwkundige voor de kolonie Curaçao).

De Reflector.

Nr. 36 opent met een artikel „Verlofgangers en onderwijs", waarin o.a. gewezen wordt op de geringe uniformiteit op de Hollandsche scholen. „Ieder verlofganger dient voorbereid te zijn op vaak bitteren strijd, welke hij in Holland heeft te voeren met het „Onderwijs", als hem het belang van zijn kind na aan het hart ligt". Verder noemen we uit den inhoud van hetzelfde Nr.: De installatie van Batavia's burgemeester (Mr. Meyroos). — De overgave van het legercommando (door luit.-gen. C. H. van Rietschoten aan gen.-maj. G. K. Dijkstra). — Het bezoek van den landvoogd aan Sumatra's Westkust.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 28: Makassaren (vervolg), door N. — De nieuwe gouverneur-generaal (Mr. D. Fock), door N. — De vaart van Nederland op Oost-Indië (Stoomvaarm. „Nederland". — „Rotterdamsche Lloyd"). — ... door H. Chr. G. J. van der Mandere (vervolg). — De kruidnagelen, door H. W. Bredée (vervolg). — De Merapi in werking. — Wat de Javaansch-Mohammedaansche bevolking voor godsdienstige of liefdadige doeleinden zooal opbrengt (vervolg).

Netherlands Indies Review.

Het Sept. Nr. van dit Londensche maandschrift is weer zeer belangrijk. Reeds aanstonds op de eerste bladzijde, wordt een dringend beroep op den Engelschen handel gedaan om — evenals de Amerikaansche — alle krachten in te spannen voor het aanknoopen en uitbreiden van handelsbetrekkingen met Ned.-Indië. „Laat ons Ned.-Indië overstroomen met Britsche prospectussen in het Engelsch, Nederlandsch en Maleisch. Laat onze Oostersche reizigers hun reis van Engelsch Indië naar China te Singapore afbreken en een maand of twee in Oost-Indië doorbrengen. En laat hij die reizen, mannen van 't juiste soort zijn, menschen die de mentaliteit van andere naties verstaan, verdraagzaam en geduldig zijn."

Over motortransport en over de rubbermarkt bevat het nummer weer veel wetenswaardigs. Aan de Engelsche rijwielfabrikanten wordt voorgehouden, dat er in Indië thans groote vraag naar rijwielen is en dat het gewenscht is, de rijwielen voor Indië geheel zwart te lakken, althans alles te vermijden, wat in het klimaat daar gemakkelijk roest.

Het is een zeer lezenswaardig tijdschrift. Een portret van den heer Colijn, met vrij uitvoerig onderschrift, is in genoemd Nr. mede opgenomen. (Ontleend aan een bespreking in het Oct. Nr. van het Technisch Tijdschrift voor Ned.-Indië).

Publicaties van het Ned.-Indisch Landbouw-Syndicaat.

Meermalen werd er reeds opgewezen, dat 't toch wel jammer is, dat de redactie dezer publicaties geen inhoudsopgave bij de verschillende afleveringen voegt; de meestentijds zeer belangrijke onderwerpen, welke in voordrachten, enz. worden behandeld, vallen niet in het oog, verscholen als ze zijn tusschen den tekst. Dezelfde opmerking geldt ook weer voor de afl. XIV en XV van den loopenden jaargang. In eerstgenoemde vindt men bijv. een voordracht van Dr. Bobilioff, getiteld „Het onderzoek over de physiologie van de Hevea en het belang van de practijk"; van den heer T. Ottolander: „De verhouding van de erfpacht tot het werkvolk. Toelichting en bespreking van eenige stellingen" en „Goedkoope verkrijgbaarstelling van levensbehoeften voor onze werklieden"; verder een voordracht van Dr. Ultée over „Het wortelgestel der marcotten van Hevea". — In afl. XV een voordracht van Dr. Eyken over hygiënische watervoorziening op de ondernemingen; van den hr. S. Leefmans „Voorloopige mededeelingen omtrent Koffiebessenboeboek"; voorts een causerie van den hr. Hagen, getiteld: Over koffiedrooghuizen".

Eigen Haard.

Het Nr. van 16 dezer bevat een afbeelding van het paleis van den Sultan van Deli, waarbij een artikel van Gesine Andreae, dat een aardig idee geeft van den bestuurder van dat rijk, die zijn aanzien heeft te danken uitsluitend aan de Europeesche tabakscultuur.

Orang Peladang.

In het Nr. van Sept. vindt men een schema (met toelichting) voor salarissen van Europeesch personeel op suikerondernemingen op Java, den 11en Juni 1920 vastgesteld na overleg tusschen werkgevers en werknemers. — Verder een aan „Ceres" ontleend opstel over 't leven van den suikerchemist in Ned.-Indië (wordt vervolgd). — Dan nog een ingezonden stuk, getiteld: „Hollandsch idee over Indische politieke toestanden", onderteekend C. H. Neumann, S. F. Pangka, waarin de schr. der Regeering laksheid verwijt in haar optreden tegen de Indische Volks(mis)leiders, en te keer gaat tegen de politieke rede, welke Prof. Mr. L. W. C. van den Berg onlangs in de Eerste Kamer heeft gehouden. Hij noemt het „belachelijk, of liever treurig, om te lezen hoe Prof. van den Berg over den politieken toestand in Indië bazelt". In het nijdige stukje meent schr. dat Prof. v. d. B., „als ik mij niet vergis", ingenieur of H. B. S.-leeraar is geweest in Indië. Belachelijk is dit niet, maar het wekt toch een glimlach op!

Teysmannia.

Inhoud van afl. 5, jaarg. 31: Mimosa invisa (een weinig bekende en weinig gewaardeerde groenbemester), door Dr. C. J. J. van Hall (met ill.). — Padi. I. Rijstbouw als algemeene volkscultuur, door K. van der Veer. — Chenopodium-olie, door Dr. H. Wirth. — Tuinbouwwerktuigen in Indië, door Van Uffelen. — Boekbespreking (Mededeelingen van het Encyclopaedisch Bureau. XX. Simaloer. XXI. Schouten en Padaido-eilanden, door K. van der Veer). — Sprokkelingen op landbouwgebied (Tropische gewassen voor de Europeesche tafel. — Nieuwe gegevens over de Surinaamsche krullotenziekte en haar bestrijding. — Zaadontsmetting door droge hitte. — Het zure bibitrot van het suikerriet. Enz.).

Cultura.

In het Oct.-Nr. vervolgt de hr. P. C. van der Wolk zijn verhandeling: Tropenromantiek (Geschiedenis van onze nootmuskaat-cultuur). Onbarmhartig geeselt schr. ook in dit vervolg weer de handelspolitiek van gouverneur-generaal Coen, die o.a. op Banda leidde tot een beestachtigen gerechtelijken moord, waarmede op Banda de naam der Nederlandsche natie en van het Specerij-Christendom met een schier onuitwischbare bloedvlek is beklad''.

Het Indische Leven.

Nr. 4 van den 2en jaarg. bevat een geïllustreerd artikel van den hr. A. van Mameren JWz. over een ,,interessant bedrijf'', hetwelk in de Centrale Gevangenis te Pekalongan wordt uitgeoefend, n.l. het vervaardigen van vloerkleeden, loopers, tapijtjes en voetenvegers van cocosvezels. — Als voorplaat vindt men nog het portret van Dr. P. C. Tilu, Surinamer van geboorte, thans Directeur van het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in Nr. 10: Ondernemings-Credietbanken, door d. K. — Een Landbouwschool, een Model-bedrijf, of een combinatie van beide?, door Van Uffelen. — De rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit andere bladen bevatten o.a.: De waardeering der Arbeidsinspectie voor vrije emigratie en werving, door Dr. R. Broersma. — Rijst, suiker, zout. — Het ontluikende ,,ngidjoe''-systeem voor den klein-landbouwer. — Arbeidsinspectie.

Nr. 11: De vorming en het doel van Hevea latex, door Dr. H. L. H. Zakrzecki. — Tuberculose bij dieren, door Dr. J. F. C. Raabe. — Rubber-kostprijs, door v. B. — Brandstoffennood en brandstoffenpolitiek in Ned.-Indië, door Oud-gediende. — Cultuur- en Landbouwberichten: Gebrek aan werkvolk. Aanbeveling van het ,,om den anderen dag'' tappen. Enz.

* * *

Ten besluite nog eenige titels:

De vorming van beroeps- en verlofsofficieren voor het Indische leger, door F. Kroon (Orgaan der Ind. Krijgskundige Vereeniging, Nr. 62).

Hoe kan van de komende Hooger-Onderwijsinrichtingen het grootste nut voor Ned.-Indië uitgaan? (De Banier, 10 Sept. 1920).

Aanvulling en herstelling van draagbare wapenen in Indië, door R. N. Haremaker (Technisch tijdschrift voor Ned.-Indië, Oct. '20).

Overzicht van den productenhandel op Java gedurende het eerste halfjaar van 1920 (slot). (Handelsberichten, 14 Oct. '20).

De gomziekte van het suikerriet, hare oorzaak en hare bestrijding, door G. Wilbrink (Archief voor de Suikerindustrie in N. I., 1920 Nr. 33).

Practical tropical sanitation. A pocket book for sanitary inspectors in the tropics, by E. P. Minett (London, 1920).

Culture et préparation de la vanille, par Ch. Chalot. Avec la collaboration de U. Bernard (Paris, '20).

Taalfamiliën en rechtsfamiliën, door Prof. Mr. C. van Vollenhoven (Overgedrukt uit het Jaarboek der Kon. Akademie van Wetenschappen voor 1920).

Opgave van en contrôle op de aanwending van credieten, door J. H. Boeke. — Nogmaals dorpscomité's voor het adviseeren van leeningsaanvragen en de bedrijfszekerheid der Afdeelingsbanken (Blaadje van de Centrale Kas, 15 Aug. '20).

Suriname.

De *Nieuwe Rotterd. Courant* van 13 October, ochtendblad A, ontleent aan de *Java-Bode* het volgende bericht:

,,Bij de regeering was ingekomen een verzoek van een persoon, die in Suriname het examen voor landmeter had afgelegd, om hier te lande werkzaam te mogen zijn als gouvernementslandmeter met vrijstelling van het daartoe gevorderd examen.

Zooals bekend, worden dergelijke landmeters hier aangesteld voor die gewesten, waar het eigendomskadaster nog niet is ingevoerd en benoemd door den directeur van binnenlandsch bestuur, voor zoover daaraan een toelage ten laste van den lande is verbonden en overigens door de hoofden van gewestelijk bestuur altijd op advies van het hoofd van den kadastralen dienst.

Aan het hoogerbedoeld verzoek is slechts gedeeltelijk gevolg gegeven. Aan den belanghebbende is namelijk medegedeeld, dat thans de bepalingen in Staatsblad no. 128 van 1919, aangevuld zijn in dien zin, dat aan personen, die het landmetersexamen voor de kolonie Suriname hebben afgelegd, vrijstelling wordt verleend van het gedeelte A van het programma in genoemd Staatsblad, zoodat zij de gedeelten B en C hebben af te leggen, omdat het Surinaamsche examen niet gelijkwaardig kan worden geacht met het in Indië gevorderd examen.

De hoofden van gewestelijk bestuur zijn met deze beslissing in kennis gesteld.''

* * *

Op de vragen van het Tweede Kamerlid de Jonge betreffende de beperking der exploitatie van den kolonialen spoorweg in Suriname luidt het antwoord van den minister van Koloniën als volgt:

,,1e. Dat bij de eenige maanden geleden hier te lande gehouden besprekingen van den minister met den gouverneur van Suriname tot overeenstemming werd gekomen ten aanzien van de wenschelijkheid om tot inkrimping van het spoorwegbedrijf in die kolonie te geraken, hield niet in de eerste plaats verband met de omstandigheid, dat de exploitatie van den Lawaspoorweg tot nu toe belangrijke tekorten opleverde. Inzonderheid deed zich de overweging daarbij gelden, dat spoedig zeer aanzienlijke kapitaalsuitgaven — eenige millioenen — zullen worden vereischt alleen reeds voor vernieuwingen van den bovenbouw der baan, welke uitgaven op geen andere wijze zijn te beperken dan door enkele baanvakken, waarop het goederen- en personenvervoer van geen noemenswaardige beteekenis is en die te dezen aanzien ook geen redelijke verwachtingen wettigen, uit de exploitatie te nemen.

2e. De gouverneur stelt zich op het standpunt, dat de voor de exploitatie van den spoorweg bij de begrooting toegestane credieten het bestuur niet binden ten aanzien van den aan die exploitatie te geven omvang, noch ook een beletsel vormen voor de uitvoering van verder noodig geachte maatregelen wanneer zich overigens geen wettelijke bepalingen daartegen verzetten.

3e. De vraag of uitvoering van de voorgenomen maatregelen niet hoogst gevaarlijk moet worden geacht voor de goud- en balata-industrieën en voor de boschexploitatie in Suriname, meent de minister ontkennend te moeten beantwoorden.

De in de door den spoorweg doorsneden landstreek uitgeoefende bedrijven zullen dientengevolge, wat aangaat kosten en snelheid van vervoer, den voorsprong missen, dien zij in vergelijking met de elders gedreven overeenkomstige bedrijven thans bezitten. Evenzeer echter als dit het geval was in den tijd vóór den aanleg van den spoorweg, zullen ook de goud- en de balatabedrijven in de eerstbedoelde streek zich allengs weder aanpassen aan een toestand op vervoergebied, waarbij ander dan railstransport op den voorgrond treedt en dit te meer omdat, in tegenstelling met den vroegeren toestand, het in exploitatie blijvend gedeelte van den spoorweg bij voortduring daarbij zal kunnen worden benut, afgescheiden nog van

de mogelijkheid, dat door verbetering van het riviertransport wellicht op minder kostbare wijze aan de belangen van die bedrijven nader tegemoet kan worden gekomen.''

De vernieuwingen aan den bovenbouw van den spoorweg zouden ,,eenige millioenen'' vorderen.

Zou een nadere opneming door een ervaren spoorwegingenieur geen aanbeveling verdienen eer men tot de afbraak overgaat? En waarom den boel afbreken? Wat moet men met de afbraak aanvangen? Verkoopen? Zou de opbrengst niet minder bedragen dan de kosten van het afbreken? Alles laten liggen met een minimum van onderhoud, om te voorkomen, dat de baan in een minimum van tijd in bosch opgroeit, is o.i. de beste politiek als men meent, dat de exploitatie *moet* stopgezet worden.

Wij hoorden de meening opperen, dat de baan zou kunnen vervormd worden tot een weg geschikt voor het vervoer met vrachtauto's, maar het wil ons voorkomen dat aanleg en onderhoud nog heel wat duurder zou zijn dan die van een spoorbaan.

Overigens heeft het terugkeeren tot vroegere vervoermiddelen bij de onrust en gejaagdheid, die zich ook in Suriname openbaren, misschien een kalmeerenden invloed. Wie weet wat men hier te lande zou bereiken, als men terugkeerde tot trekschuit en diligence.

* * *

Blijkens kennisgeving van den Minister van Buitenlandsche Zaken is voor belanghebbenden op 14 en 15 October te spreken geweest de consul der Nederlanden in algemeenen dienst, de heer W. G. C. d'Artillact Brill, thans hier te lande vertoevende en die werkzaam zal worden gesteld bij de gouverneurs van Curaçao en Suriname, ten einde de Nederlandsche en Nederlandsch-West-Indische handels- en scheepvaart belangen in den West-Indischen Archipel te bestudeeren.

Bedriegen wij ons niet dan is het denkbeeld van de aanstelling van zulk een ambtenaar het eerst geopperd door het lid van de Tweede Kamer den heer Knobel.

* * *

Op vragen van den heer de Jonge betreffende wijziging van de pensioenreglementen van Suriname en Curaçao, restitutie van stortingen in den vorm van pensioen, den financieelen toestand van het Surinaamsche pensioenfonds en het jaarlijks openbaar maken van een verslag van dit fonds, heeft de minister van koloniën geantwoord:

,,1. Aan de gouverneurs van Suriname en Caraçao werd laatstelijk op 6 September j.l. een schrijven gezonden nopens de punten, waarop de pensioenreglementen van de beide koloniën behooren te worden gewijzigd en aangevuld.

Te verwachten is, dat zij binnenkort daartoe strekkende verordeningen zullen vaststellen.

Verder is de oprichting van een pensioenfonds voor de ambtenaren in Suriname en Curaçao en voor de weduwen en weezen dier ambtenaren in voorbereiding.

Bij de hiervoren bedoelde wijziging van de reglementen zal vermoedelijk worden bepaald, dat in den vervolge over tijdvakken, die niet voor pensioen medetellen, geen pensioenkorting wordt toegepast, waaruit volgt, dat gedurende den tijd, met buitenlandsch verlof doorgebracht, die niet als diensttijd in aanmerking komt, niet zal worden bijgedragen voor eigen pensioen.

Zooals bekend, worden de pensioenen in het algemeen verhoogd met 40 pct., gerekend van 1 Januari 1920.

In antwoord op de vraag, hoe de financieele toestand van het Surinaamsch pensioenfonds op dit oogenblik is, diene dat, zooals ook in het rapport en advies van prof. dr. P. van Geer (1ste gedeelte, hoofdstuk 1, par. 1) vermeld is, er geen pensioenfonds meer bestaat, waaruit de Surinaamsche pensioenen worden betaald.

De in het pensioenreglement bedoelde kortingen worden onder de middelen der kolonie opgenomen, terwijl de pensioenen worden verleend ten laste van de koloniale kas.

Voor zoover bij mijn departement bekend, bedroeg op 1 Juli 1920 het aantal pensioengerechtigde burgerlijke ambtenaren in de kolonie Suriname 597, waaronder 60 vrouwen, het aantal gepensionneerde ambtenaren 279, w.o. 5 vrouwen, het aantal zonder pensioen ontslagen ambtenaren, die aanspraak op pensioen hebben behouden voor hun na te laten betrekkingen, 3.

Verder bedroeg het aantal gepensionneerde weduwen 281 en het aantal gepensionneerde volle weezen 10.

Het ligt in de bedoeling om, zoodra het hiervoren aangegeven nieuwe pensioenfonds is opgericht jaarlijks een verslag en vijfjaarlijks een wetenschappelijke balans omtrent het fonds openbaar te maken.

* * *

In de *Nieuwe Rotterd. Courant* van 13 October een uitvoerige, interessante correspondentie over Haagsche straatnamen. Het vinden van geschikte namen voor straten en pleinen schijnt op heel wat bezwaren te stuiten. Wij hebben hier een Oost-Indische wijk, ook een Suriname- en een Paramaribostraat. Waarom niet een West-Indische wijk? Is er geen wethouder of raadslid te vinden, die zich ontfermt over onze West-Indische Koloniën? Er zijn daar tal van welluidende en korte namen te vinden. Wij noemen er slechts eenigen: Paraweg, Marowijnestraat, Curaçaoplein, Arubastraat, Bonairestraat, Statiastraat, St. Martinstraat of Plein, Sabastraat.

Onze kapitalisten voelen niet veel voor de West, omdat er geen kapitalen verdiend worden, maar onze Gemeenteraadsleden zijn toch niet allen kapitalisten. Die West-Indische koloniën hebben in onze koloniale geschiedenis geen onbelangrijke rol gespeeld en toch kent menig Kamerlid niet eens de namen van al die koloniën!

Curaçao.

Venezuela.

In de ,,West India Committee Circular'' van 1 en 15 April 1920 lezen we, dat 23 Februari j.l. op Barbados de tweede bijeenkomst werd gehouden van de Associated West Indian Chambers of Commerce, waarbij door de vertegenwoordigers van de Kamers van Koophandel van Barbados, Georgetown (Br. Guiana), Trinidad, Jamaica, Grenada, British Honduras, Dominica, Antigua, St. Lucia, St. Kitts, St .Vincent en Montserrat o.m. een motie werd aangenomen tegen de ook voor onze kolonie Curaçao geldende, door Venezuela geheven 30 pct. additionneele rechten. Daar de diplomatieke betrekkingen tusschen Nederland en Venezuela weldra hersteld zullen worden, tengevolge waarvan de mogelijkheid niet buitengesloten is dat deze kwestie ook door de Nederlandsche regeering onder de oogen wordt gezien laten we de motie der Eng. Westindische K. v. K. hier volgen:

,,That this Association records its grave disappointment and regret at the long-continued indifference of the Imperial Government with regard to the imposition by the Government of Venezuela of the 30 percent differential duty upon produce and merchandise imported into the Republic from the British West Indian Colonies, admittedly in violation of existing treaties, and expresses the hope that the negotiations now in progress between the Imperial Government and the Government of Venezuela will result in the abrogation of this serious restriction on the legitimate trade of these colonies''.

* * *

Volgens ,,La Cruz'' noemt men Gouverneur Helfrich op de Bovenwindsche eilanden ,,the great little man''.

Nederlandschap.

De klacht, die wij in ons nummer van 12 Augus-

...us l.l. aan „Neerlandia” ontleenden, heeft ook elders de aandacht getrokken. „De West-Indische Gids” bevat onder het opschrift „Vreemdelingen?” eene bijdrage over dit onderwerp van de hand van Mr. B. de Gaay Fortman, waarin de laatste jurisprudentie van den Hoogen Raad wordt meegedeeld krachtens welke de eens verkregen staat van Nederlander in het genoemde geval niet zou zijn verloren. Ook wordt gewezen op de taak der Voogdijraden in dit opzicht. Als wij ons eene opmerking mogen veroorloven, dan is het deze, dat het beginsel in art. 1 der wet op het Nederlanderschap neergelegd, beter genoemd wordt „afstammings beginsel”, als behoorende met het territorialiteitsbeginsel tot het nationaliteitsbeginsel.

Amerikaansch?

„De Curaçaosche Courant” bevat in haar officieel gedeelte een soort advertentie van den volgenden inhoud van...... de Curaçaosche bank:

Een goede kans.

Ieder heeft in zijn leven enkele goede kansen.
Een goede kans le laten voorbij gaan zonder ervan te profiteeren is een stap achteruit.
Thans heeft U kans goedkoop geld naar Holland te zenden door tusschenkomst van de Curaçaosche bank.
Do it now.

Een tegenhanger.

Verleden maand wezen wij op het bedenkelijk verschijnsel, dat „bij bijna alle categorieën van ingezetenen” belangrijke achterstand in alle belastingen bestond, toen Gouverneur Helfrich het bewind aanvaardde. Maar dat is ook een aanklacht tegen het vorig bestuur, dat het zoover komen liet.

Erger nog is, wat een inzender uit Aruba in de „Amigoe” schrijft, n.l. dat de aanslagen in de inkomstenbelasting aldaar zoo laag zijn uitgevallen. De schrijver zelf met een inkomen van meer den f 3000.— is naar f 1400.— aangeslagen. Waarom ook geen eigen aangifte?

Eindelijk.

Naar wij vernemen, zal binnenkort uitvoering worden gegeven aan het voornemen om een onzer consulaire ambtenaren in algemeenen dienst uit te zenden naar West-Indië om daar werkzaam te zijn bij de gouverneurs van Curaçao en Suriname en om een studie te maken van onze economische handels- en scheepvaartbelangen en van onze consulaire vertegenwoordiging in de landen in en om de Amerikaansche Middelzee. (N. R. Crt.)

Volgens een nader bericht is de hier bedoelde ambtenaar de heer D'Artillact Brill.

* * *

Op Curaçao is overleden de heer M. C. J. van Leeuwen, hoofd der Emmaschool, indertijd schoolopziener.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

„Non-coöperation” in Britsch Indië.

Het nationaal Indisch congres, dat den 8en September l.l. te Calcutta geopend werd, heeft als meest kenmerkend feit, het besluit tot „non-coöperation” genomen. Daarin ligt de weigering opgesloten om mede te werken aan de toepassing der hervormingen, die door de „Government of Indian act”, ook wel de Montagu-Chelmsford wet genoemd, tot stand moeten komen.

De beslissing, met ruim twee derden der uitgebrachte stemmen, op de druk bezochte vergadering genomen, wijst op een zeer sterke oppositie, die flink openlijk voor haar tegenwerking durft en wil uitkomen. Alle te nemen bestuursmaatregelen zullen dadelijk tegenover dien onwil en dat verzet komen te staan. Bij de verkiezingen van alle op de nieuwe leest te schoeien raden, zal de nationalistische partij hare orders uitgeven.

De Engelsche bladen betreuren alle deze beweging waar er juist medewerking gevraagd en verwacht was, voor de invoering van bestuurshervormingen, die gericht zijn op de geleidelijke ontwikkeling van Indië tot zelfbestuur, maar zij oordeelen nog al verschillend over de beteekenis, die aan de Calcutta-resolutie te hechten is.

De Westminster Gazette meent, dat de uitgebrachte stemming een uiting is van de verbittering door de onderdrukking der Pundjap-troebelen gewekt, alsook van de agitatie, die blijft bestaan, over het vraagstuk van het kalifaat en over de positie der Indiërs in Afrika.

Daily News hecht veel waarde aan de oppositie, die in de vergadering een sterke minderheid had; het is bekend, dat onder de nationalisten veel extremisten voorkomen. Ook door de nieuwe wetten zelf zijn denkbeelden gewekt, die tot nu toe slapende bleven, het blad acht 't begrijpelijk, dat agitateurs daarvan partij weten te trekken, om onrijpe geestdrift te verwekken. Daar in eenige deelen van 't Britsch Indische rijk onderdrukking van wanordelijkheden noodig is, maakt dit het die agitateurs nog gemakkelijker om de onwetende massa tot verkeerd inzicht te brengen, waarbij Ierland gaarne te pas wordt gebracht om Engeland in discrediet te brengen en tevens als voorbeeld om dadelijke invoering van zelfbestuur te eischen. De verschillen tusschen Ierland en Indië, met zijn 95 pCt. ongeletterden en zijn gemis aan volksvertegenwoordiging worden daarbij niet in aanmerking gebracht.

De Times ziet in de beslissing van het Calcutta-congres meer een nieuwe aanwijzing voor de meesleepende welsprekendheid van Mr. Gandhi, dan een verontrustende uitspraak van den volkswensch. Volgens het groote blad heeft meer dan de helft van de op 't congres ingeschrevene afgevaardigden zich van stemming onthouden, zoodat de gepubliceerde meerderheid geenszins de groote beteekenis heeft, die de non-coöperateurs daaraan willen geven.

Heeft de regeering rekening te houden met de verkregen meerderheid, de nationalisten zullen zelf ook ten volle rekening hebben te houden met de minderheid en met de talrijke onthoudingen.

Een nieuwe hooge functie.

Sedert 1 October zetelt in Londen een „High Commissioner for India in the United Kingdom.” Hierdoor heeft Indië een speciale vertegenwoordiger gekregen, die geleidelijk al 't werk zal overnemen dat tot nu toe verricht wordt door de „India Office” voor de Indische regeering en dat 't karakter heeft van zaken waarnemen, vrij van elk politiek- of bestuurskarakter.

Volgens dit besluit, waardoor de werkzaamheden naar het gewenschte resultaat zullen worden geleid, houdt de Hooge commissaris, die ondergeschikt is aan de Indische regeering, toezicht op de groote afdeeling der voorraden van de India Office en de in verband daarmede werkende afrekeningssectie en de „Indian students' branch.” Hij krijgt 't oppertoezicht op de Indische handelscommissie, die reeds in Londen werkzaam is. Zijn deze aangelegenheden op bevredigende wijze in gang, dan zal de minister van koloniën, in overleg met de regeering in Indië, welke werkzaamheden verder zullen zijn over te dragen, b.v. de betaling van verlofstractementen en pensioenen.

De aanstelling van den H. C. geschiedt door den gouverneur-generaal van Indië in Rade, met goedkeuring van den minister van koloniën in Rade. Zoo is Sir William Meijer, gewezen lid van uitvoerenden raad in Britsch Indië, voor 't eerst tot die hooge functie geroepen. Als secretaris is hem een Indiër, de heer T. W. Bhore, toegevoegd. Voor 't overige gaat 't personeel over dat voor dezelfde taak bij de Indian Office werkzaam was, maar nieuw personeel zal, op voorstel van den Hoogen Commissaris, door de Indische regeering aangesteld worden.

Zooals bekend bestaat een dergelijke functie reeds voor den Australischen statenbond, die door Fisher, als Hooge Commissaris te Londen vertegenwoordigd is.

Terwijl Groot Brittannië eenerzijds er op bedacht is aan de koloniën meer zelfstandigheid te bezorgen, zorgt 't anderzijds tijdig de koloniën aanhalings- en inhakingspunten in 't moederland te doen krijgen, waardoor de wederkeerige belangen vereenzelvigd blijven of worden.

Met vermeerdering van zelfstandigheid kan vermindering van den afstand gepaard gaan. Begrijpen wij 't goed, dan wordt de Indische koloniale toekomstpolitiek hierop gericht.

Het bezetten van Oeëzzan en Sjesjoean.

Nadat de bevrediging van Marokko reeds sedert meer dan tien jaren groote krachtsinspanning van Frankrijk vraagt, is het gebied van Oeëzzan, na een uitgebreide politieke voorbereiding, nu eerst bezet.

Naast de bewondering, die generaal Lyautey, als resident-generaal van Marokko, van vele zijden te beurt gevallen is, en die hem nog door velen betoond wordt voor zijn beleidvol, stelselmatig doordringen in

geheel Fransch-Marokko, uit het bekende Fransche ongeduld zich nu en dan toch ook over den langzamen gang van zaken en de groote offers in geld en in menschen, die de *pénétration* blijft vergen. Eenige malen heeft de ondervonden kritiek of tegenwerking den resident-generaal reeds tot het voornemen gebracht van heen te gaan; onlangs had dit besluit zelfs zeer vasten vorm aangenomen, maar weer is Lyautey er op teruggekomen, nadat hem de verzekering is gegeven, dat de regeering de voorstellen inwilligt, door hem voor zijn voortgezette actie en ten bate van zijn medewerkend personeel gedaan.

Het is voor Frankrijk als een geluk te beschouwen, dat in zijn stelsel volhard wordt. Wij hebben meermalen de gelegenheid gehad erop te wijzen, dat daarin de eenige manier ligt om een groot woelig gebied te pacificeeren. Het is het stelsel, waardoor generaal de Kock een einde wist te maken aan den Java-oorlog, waardoor maarschalk Bugeaud Algerië wist te bevredigen en waardoor generaal van Heutz den Atjeh-oorlog wist te doen eindigen. Geleidelijk vooruit, elk bedwongen gedeelte dadelijk onder bestuur brengen en verder in bedwang houden, overal toonen, dat de occupator rust en orde wil, ten bate van de bevolking zelf.

Wie 't anders beproeft, blijft aan 't probeeren en dat kost veel, veel meer, zonder een blijvend resultaat te geven. Men kan door één flinken, krachtigen stoot soms zóó imponeeren, dat het gewilde succes dadelijk verkregen wordt; een poging hiertoe is dus begrijpelijk en kan aan te bevelen zijn, maar waar dit resultaat niet bereikt is, doch een toestand van algemeen volksverzet ontstaan is, is met onsamenhangende stooten en gemoedelijke overreding niets meer te verkrijgen. In Marokko werd tegenstelling van de twee stelsels duidelijk gedemonstreerd. Wel duurt de Fransche inspanning, die met de expeditie van Chaoeia in 1908 begon, lang, maar zij nadert stelselmatig en zeker 't einddoel en de nu uitgevoerde zet is bijna zonder vechten volbracht. Daarnaast zijn in 't nevenliggende gedeelte van Marokko de Spanjaarden al langer bezig. Zij behaalden jaar in jaar uit overwinningen, die kort daarna weer te niet gedaan werden, en doordien 't land niet geleidelijk gepacificeerd is, was men zoodoende niet veel verder dan bij 't begin. Naar beweerd wordt, zou door den invloed van generaal Lyautey de Spaansche regeering nu ook tot beter inzicht gekomen zijn, en zou zij ook een strijd- en bevredigingsplan hebben, dat zich aan 't Fransche spiegelt, zich daarbij aansluit, en zóó, door samenwerking, ook tevens meer hechtheid belooft aan het Fransche beleid. De Franschen hadden dikwijls last van over de Spaansche grens uitwijkende leiders en benden, die daar weer rustig op adem konden komen.

De jongste expeditie ter bezetting van Oeëzzan stond onder bevel van generaal Poeymirau. Hij beschikte over een sterke macht, ongeveer 11.000 man, meest Senegaleezen, met een zeer goede uitrusting aan artillerie en vliegtuigen.

Het resultaat der voorbereidingen op strategisch-, tactisch- en politiek gebied beantwoordde aan de verwachtingen. Den 18en September werd de beweging ingezet, uit de reeds eerder bezette streek, den 1en October hield de generaal zijn intocht in de hoofdplaats Oeëzzan. Gevochten is er weinig. De cherifs van de beide geslachten, die elkander in dit gebied doorloopend den voorrang betwistten, waren tegenwoordig bij de aan generaal Poeymirau gebrachte hulde, alleen het hoofd van het geslacht, dat momenteel niet aan 't roer stond, Oeld Hamani zelf, was voortvluchtig en had de wijk genomen naar 't gebergte.

Tegelijkertijd hebben de Spanjaarden een krijgstocht volbracht, die hun in het bezit heeft gebracht van de voor de mohammedanen heilige stad Sjesjoean, nog nimmer door een Europeaan of christen betreden. Alles wijst er op, dat hier ter weerszijden van de Spaansch-Fransche grens in gemeenschappelijk overleg opgetreden is. En 't behaalde dubbele succes schijnt wel aanmoedigend. Als de Spanjaarden nu ook maar overtuigd zijn en blijven van de noodzakelijkheid tot het onverpoosd volharden in een stelsel van goed bezetten en *goed* besturen, wij zeggen *goed* besturen, van 't gebied, waar de Spaansche vlag geplant is. Ook dan zal Marokko nog veel geduld, geld en inspanning kosten, maar toch is het de kortste en minst kostbare weg.

Moge het waar zijn.

De zenuwachtigheid, waarin Noord-Amerika door de verkiezingsbedrijvigheid verkeert, doet eenige politieke vraagstukken scherper stellen of althans scherper uitspreken, dan in gewone tijden noodig, of nuttig, of gewenscht geacht zou worden. Dit is ook het geval met de verhouding van de V.S. tot de Japanners, die vooral in 't westen van Amerika, waar de Japansche kolonisten in groot aantal verblijven, en waar de mededinging op den Stillen Oceaan rechtstreeks gevoeld wordt, tot een punt van propaganda gemaakt is. Vermoedelijk zouden zij, die hun bliksem richten tegen de gematigde elementen, zelf terugschrikken voor de gevolgen van een oorlog, maar door hun aanprijzen van verscherpte toelatingsvoorwaarden en van nog scherper middelen om de Japansche mededinging van zeevaart en handel te handycappen, dan onlangs reeds door de Amerikaansche regeering genomen zijn, prikkelen en plagen zij de Japanners toch op een wijze, die kwaad bloed zet, en die de Japanners, zelfs in de verkiezingsatmosfeer, toch moeilijk voor zoete koek kunnen opnemen.

Het is te hopen, dat burggraaf Hajasji, de Japansche gezant te Londen, als vertolker van de opvatting van de Japansche regeering mag worden beschouwd, blijkens hetgeen hij in een interview, verleend aan een vertegenwoordiger van „Daily Telegraph", heeft verklaard. Hij vertrouwt, dat de spanning tusschen Washington en Tokio door de staatslieden van beide landen zal worden weggenomen. Hij denkt in de verste verte niet aan een breuk of aan een oorlog. Hij betreurde echter de actie van niet verantwoordelijke publicisten aan beide zijden, die de spanning in het leven riepen en gaande houden. Ook in verband met den ongunstigen toestand van de financieele hulpbronnen, verklaarde hij een oorlog eenvoudig voor een onmogelijkheid.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

ERRATA.

Maandstaat October is verzuimd op te nemen als Begunstiger:

Padangsche Handelscompagnie te Padang per jaar .... f 20.—
Nieuw-lid F. K. H. Zaalberg te Weltevreden, contributie niet f 10.— maar per jaar ... „ 20.—

Van de Ned. Afd. der N.-I. Mij. v. Nijverh. en Landb.:

OPENBARE VERGADERING op *Zaterdag 30 October 1920*, 's avonds 8 uur, te 's-Gravenhage, café „Hollandais", Groenmarkt 23, bovenzaal.

Onderwerp: **Het vraagstuk van de invoering van een klappervezelnijverheid in Nederlandsch-Indië.**

Inleider: de heer Dr. A. J. Kluyver scheikundig ingenieur.

De Voorzitter:
Prof. C. W. WEYS.

De Secretaris:
H. I. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

Toegang vrij, ook voor niet-leden.

Van de Vereeniging „Moederland en Koloniën":

VERGADERING op *Donderdag 28 Oct. 1920*, 's avonds 8 uur in „Pulchri Studio", Lange Voorhout, Den Haag.

Inleiding van den heer R. S. Casajangan Soripada over: **De Associatie-gedachte in de Nederlandsche Koloniale Politiek.**

I. Inleiding.
II. Vreemde overheersching in Indonesië.
III. Exploitatie-politiek.
IV. Ethische-politiek.
V. Associatie-politiek.
VI. Voorstel (doorvoering der Associatie-politiek).

Voor introductie wende men zich tot den secretaris Mr. J. van Kuyk, Stadhoudersplein 93, Den Haag.

Van het Informatie-bureau :
(Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING NAAR NEDERLANDSCH-INDIE VAN PERSONEEL VOOR DEN DIENST DER STAATSSPOOR- EN TRAMWEGEN.

Voor gemelden dienst worden gevraagd:

a. 5 machinisten;

b. 10 automonteurs.

Voor machinist komen in aanmerking personen, die een zoodanig ervaring hebben verworven bij spoor- of tramwegen. Zij genieten eene bezoldiging van ƒ 125 of 150 's maands (al naar gelang de afgelegde examens), met verhoogingen van ƒ 25 's maands om de 2 jaren, totdat ƒ 250 's maands is bereikt. Daarna hebben zij uitzicht op benoeming tot opzichter-machinist op eene wedde van ƒ 350 's maands met 2 drie-jaarlijksche verhoogingen van ƒ 50 's maands.

Voor automonteur komen in aanmerking personen, die geruimen tijd eene personen- en vrachtauto hebben bestuurd en in staat zijn verschillende herstellingen te verrichten. Zij genieten ƒ 150 's maands, met 5 driejaarlijksche verhoogingen van ƒ 40 's maands tot ten hoogste ƒ350 's maands.

Aan gegadigden voor bovengenoemde ambten kunnen op grond van verkregen ervaring dadelijk één of meer wedde-verhoogingen worden toegekend.

Uitzending heeft alleen plaats van personen, die niet ouder zijn dan 40 jaar en aanspraak kunnen maken op eene aanvangswedde, voor zoover betreft de gehuwden van ƒ 300 's maands en de ongehuwden van ƒ 200 's maands.

Boven de genoemde wedden wordt voorshands genoten een duurtebijslag, bedragende:

over de eerste ƒ 50 bezoldiging een bijslag van 60 %;
over de volgende ƒ 50 bezoldiging een bijslag van 50 %;
over de volgende ƒ 100 bezoldiging een bijslag van 35 %;
over de volgende ƒ 200 bezoldiging een bijslag van 20 %;
over de volgende ƒ 200 bezoldiging een bijslag van 10 %;

Bovendien worden toegekend buitengewone belooningen of premiën voor buitengewonen ijver, voor betoonde onverschrokkenheid in gevaar of bij ongevallen, voor goede dienstbetrachting en voor alle andere aan den lande bewezen diensten, die geacht kunnen worden geleid te hebben tot besparing van uitgaven of vermeerdering van inkomsten. De uitzendingen geschieden bij voorkeur voor vasten dienst.

Aan de uitzending naar Indië is verbonden:

1. Overtocht naar Nederlandsch-Indië voor landsrekening, c.q. ook voor het wettig gezin, in de tweede klasse, alsmede voor hen, die voor tijdelijken dienst worden uitgezonden, vrije overtocht, terug op denzelfden voet, binnen 1 jaar na de ontheffing van de werkzaamstelling, tenzij die ontheffing de verplichting mede brengt om gelden terug te storten;

2. eene vergoeding voor uitrustingskosten van ƒ 500;

3. eene voorloopige bezolding van den dag van inscheping tot dien, waarop de ambtswedde ingaat, bedragende ƒ 150 's maands, bij eene aanvangsbezoldiging van ƒ 200 tot beneden ƒ 300 's maands bij eene wedde van ƒ 300 tot beneden ƒ 400 's maands;

4. indien de uit te zenden personen gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging, welke voor de voor vasten dienst uitgezondenen is eene tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdragen aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië, en voor hen, die voor tijdelijken dienst worden uitgezonden, wordt genoten als verhooging van de onder 2°. bedoelde tegemoetkoming.

De ambtswedde gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die, waarin de benoeming zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Gegadigden behooren zich zoo spoedig mogelijk bij gezegeld verzoekschrift te wenden tot de 9de afdeeling van het Departement van Koloniën (K 31n°. I), onder overlegging van:

a. diploma's en andere bewijsstukken, dat zij voldoen aan bovengenoemde eischen;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moeten worden vermeld dag en plaats van geboorte, c.q. ook van de echtgenoote en de kinderen.

Door een vanwege het Departement in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

(Nederlandsche Staatscourant van 28 Sept. 1920, no. 188).

INGENIEURS VOOR DEN DIENST IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Ter plaatsing, zoowel in vasten als in tijdelijken Nederlandsch-Indischen dienst, worden gevraagd civiel- en bouwkundige ingenieurs voor den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken, civiel- en werktuigkundige ingenieurs voor de Staatsspoorwegen, waterbouwkundige en electrotechnische ingenieurs voor den dienst voor waterkracht en electriciteit, ingenieurs voor den post-, telegraaf- en telefoondienst, bij voorkeur met Delftsch diploma en anders met een daaraan gelijkwaardig diploma.

De werktuigkundige ingenieurs voor de Staatsspoorwegen en de waterbouwkundige en electrotechnische ingenieurs voor den dienst voor waterkracht en electriciteit moeten in het bezit zijn van het diploma, bedoeld bij art. 118 der Hoogeronderwijswet (Staatsblad 1905, No. 181).

Voor den post-, telegraaf- en telefoondienst komen in aanmerking de ondervolgende personen, die niet ouder dan 27 jaar mogen zijn:

1°. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde electrotechnische ingenieurs;

2°. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs, in het bezit van eene aanteekening voor electrotechniek volgens art. 15 van het Koninklijk besluit van 4 Juli 1905 (Staatsblad No. 227);

3°. aan eene buitenlandsche hoogeschool of universiteit gediplomeerde electrotechnische ingenieurs of werktuigkundig electrotechnische ingenieurs;

4°. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs;

5°. officieren en gewezen officieren van 's Rijks zeemacht, opgeleid aan het Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord, en officieren en gewezen officieren van het wapen der genie van 's Rijks landmacht of het leger in Nederlandsch-Indië, opgeleid aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda, voor zoover genoemde officieren voldoende ervaring op het gebied der electrotechniek in het algemeen en in het bijzonder ten opzichte der zwakstroomtechniek bezitten.

Voorts kunnen aangenomen worden buitenlanders, in het bezit van een aan eene buitenlandsche hoogeschool of universiteit verworven ingenieursdiploma, met dien verstande, dat zij niet in vasten, maar in tijdelijken dienst geplaatst worden.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich bij gezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, te wenden tot de 9de afdeeling (Personeele Zaken, burgerlijke dienst) van dat Departement, onder overlegging van:

a. hun diploma en zoo mogelijk getuigschriften;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het adres moet worden vermeld de datum en de plaats der geboorte, of de candidaat gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken, dat de uit te zenden persoon lichamelijk geschikt is voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor landsrekening in de 1ste klasse, c.q. ook van het wettig gezin;

b. eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting ten bedrage van / 6250 (zes duizend tweehonderd vijftig gulden), onder welk bedrag eene extra premie van / 4000 (vier duizend gulden) is begrepen, en voor hen, die een buitenlandsch diploma bezitten, eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting van / 2250 (twee duizend tweehonderd vijftig gulden);

c. voor gehuwden, die in vasten dienst geplaatst worden, uitkeering van eene maand ambtsbezoldiging als tegemoetkoming in de verplichte huwelijksbijdrage ten behoeve van het weduwen- en weezenfonds van Europeesche burgerlijke ambtenaren in Nederl.-Indië;

d. voor gehuwden, die in tijdelijken dienst geplaatst worden, verhooging van het bedrag der tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting met het bedrag van eene maand ambtsbezoldiging;

e. eene voorloopige bezoldiging van / 200 (tweehonderd gulden) of / 250 (tweehonderd vijftig gulden) per maand, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat.

De bezoldiging bedraagt / 350—/ 1000 's maands, in dier voege, dat na 1, 2 en 4 jaar verhoogingen van / 50 en verder om de 3 jaren verhoogingen van / 100 's maands worden toegekend, zoodat het maximum van / 1000 na 19 jaar werkelijken dienst bereikt zal zijn.

Bovendien wordt thans een duurtebijslag toegekend ten bedrage van:

/ 120	's maands	bij	eene	bezoldiging	van	/ 350	's maands
/ 130	,,	,,	,,	,,	,,	/ 400	,,
/ 135	,,	,,	,,	,,	,,	/ 450	,,
/ 140	,,	,,	,,	,,	,,	/ 500	,,
/ 150	,,	,,	,,	,,	,,	/ 600	,,
/ 155	,,	,,	,,	,,	,,	/ 700	,,
/ 160	,,	,,	,,	,,	,,	/ 800	,,

en hooger, een en ander zonder splitsing in gezins- en niet-gezinshoofden.

Zij, die in alle opzichten geschikt worden geacht voor den hoofdingenieursrang, kunnen na 16 jaren werkelijken dienst als ingenieur worden bevorderd tot genoemden rang, waaraan eene bezoldiging is verbonden van / 1000 (één duizend gulden) 's maands, met 2 driejaarlijksche verhoogingen, onderscheidenlijk van / 200 en / 150 's maands, terwijl zij, die na zoodanigen diensttijd den rang van hoofdingenieur niet deelachtig worden, blijven doordienen als ingenieur op de boven aangegeven bezoldiging.

Bij uitzending in tijdelijken dienst bedraagt de bezoldiging / 400 's maands, met na 1 en 3 jaren verhoogingen van / 50 's maands. Bij eventueelen overgang in vasten dienst wordt eene bezoldiging genoten, gelijk aan die van ingenieurs in vasten dienst met een zelfde aantal dienstjaren.

Voor hen, die reeds ingenieurspractijk bezitten, kan de aanvangsbezoldiging al dadelijk verhoogd worden met zoovele regelmatige weddeverhoogingen als evenredig is aan het aantal jaren ingenieurspraktijk.

Ingenieurspraktijk buiten de keerkringen zal voor 5/10 en aanverwante practijk buiten de keerkringen voor 5/20 medetellen.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwenpensioen, enz., staan de voor vasten dienst uit te zenden ingenieurs gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië, welke bepalingen echter — met uitzondering nochtans van die op de binnenlandsche verloven — niet toepasselijk zijn op hen, die in tijdelijken dienst worden geplaatst.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

(Nederlandsche Staatscourant van 8 en 9 October 1920 No. 195).

—

ACCOUNTANTS EN ADJUNCT-ACCOUNTANTS VOOR DEN DIENST DER BELASTINGEN IN NEDERLANDSCH-INDIE.

Voor den dienst der belastingen in Nederlandsch-Indië worden ten spoedigste gevraagd accountants en adjunct-accountants, ten einde daar te lande voorloopig voor den tijd van drie jaren te worden geplaatst, met mogelijkheid van overgang in vasten dienst bij gebleken ge- schiktheid en instelling op vasten voet van den bela- tingaccountantsdienst.

De accountants moeten in het bezit zijn van het diplo- ma eener vereeniging, dat naar het oordeel van den Minister van Koloniën voldoende waarborgen van kun- digheid biedt, terwijl van de adjunct-accountants word gevorderd, behalve algemeene ontwikkeling, het bezit van de akte M. O. boekhouden of een daarmede gelijk- waardig diploma.

Gegadigden moeten op practische ervaring kunnen wijzen en den leeftijd van 25 jaar bereikt hebben.

Naar gelang van ervaring en leeftijd zal de bezoldi- ging van de accountants bedragen / 800 tot / 1100 per maand en die van de adjunct-accountants / 600 tot / 800 's maands.

Bovendien zal hun, in afwachting van de totstand- koming van eene algemeene herziening van de trakte- menten in Nederlandsch-Indië, een duurtebijslag wor- den toegekend, bedragende bij eene maandelijksche be- zoldiging van:

/ 600	/ 150 's maands
/ 700	/ 155 's maands
/ 800 en hooger	/ 160 's maands

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor Landsrekening in de eerste klasse c.q. ook voor het wettig gezin, en na afloop van de te- werkstelling recht op overtocht terug op denzelfden voet, binnen één jaar na afloop van het verband:

b. eene tegemoetkoming in de kosten van uitrusting bedragende bij eene maandelijksche bezoldiging van

/ 600—/ 800	/ 3000
/ 900	/ 3500
/ 1000 en / 1100	/ 4000,

welke tegemoetkoming voor gehuwden wordt verhoogd met het bedrag van éene maand dienstbezoldiging:

c. eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inscheping, ten bedrage van / 300 's maands, bij een activiteitstraktement van / 600 en / 700 's maands en / 400 's maands bij eene activiteitsbezoldiging van / 800 's maands en hooger.

Gegadigden zullen zich uitdrukkelijk moeten verbin- den om gedurende den tijd van drie jaren als (adjunct-) accountant bij den dienst der belastingen in Neder- landsch-Indië te dienen.

Geen uitzending heeft plaats, alvorens gebleken is van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Gegadigden gelieven hunne ongezegelde verzoekschrif- ten, aan den Minister van Koloniën gericht, met uit- voerige inlichtingen en onder overlegging van getuig- schriften, vóór 27 October 1920 bij de 2de afdeeling (Geldwezen en Belastingen) van het Departement van Koloniën in te dienen.

(Nederlandsche Staatscourant van 11 October 1920, No. 197).

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f $0.01^1/_2$ frankeerkosten.

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)
No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.
No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.
No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.
No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f $0.04^1/_2$ frankeerkosten.
No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* $0.01^1/_2$.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

LIJST VAN Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts. Korte Janstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. Th. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

LEDEN die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen, res. Soerakarta, Java.